

Демократија на американски начин
Губитникот признава пораз,
насилниците одат в затвор

Срамни потези на СЈО
Скандалозни одлуки
во празни соопштенија

Неопходна е ревизија
Американските граѓани преку
УСАИД го финансираат Сорос

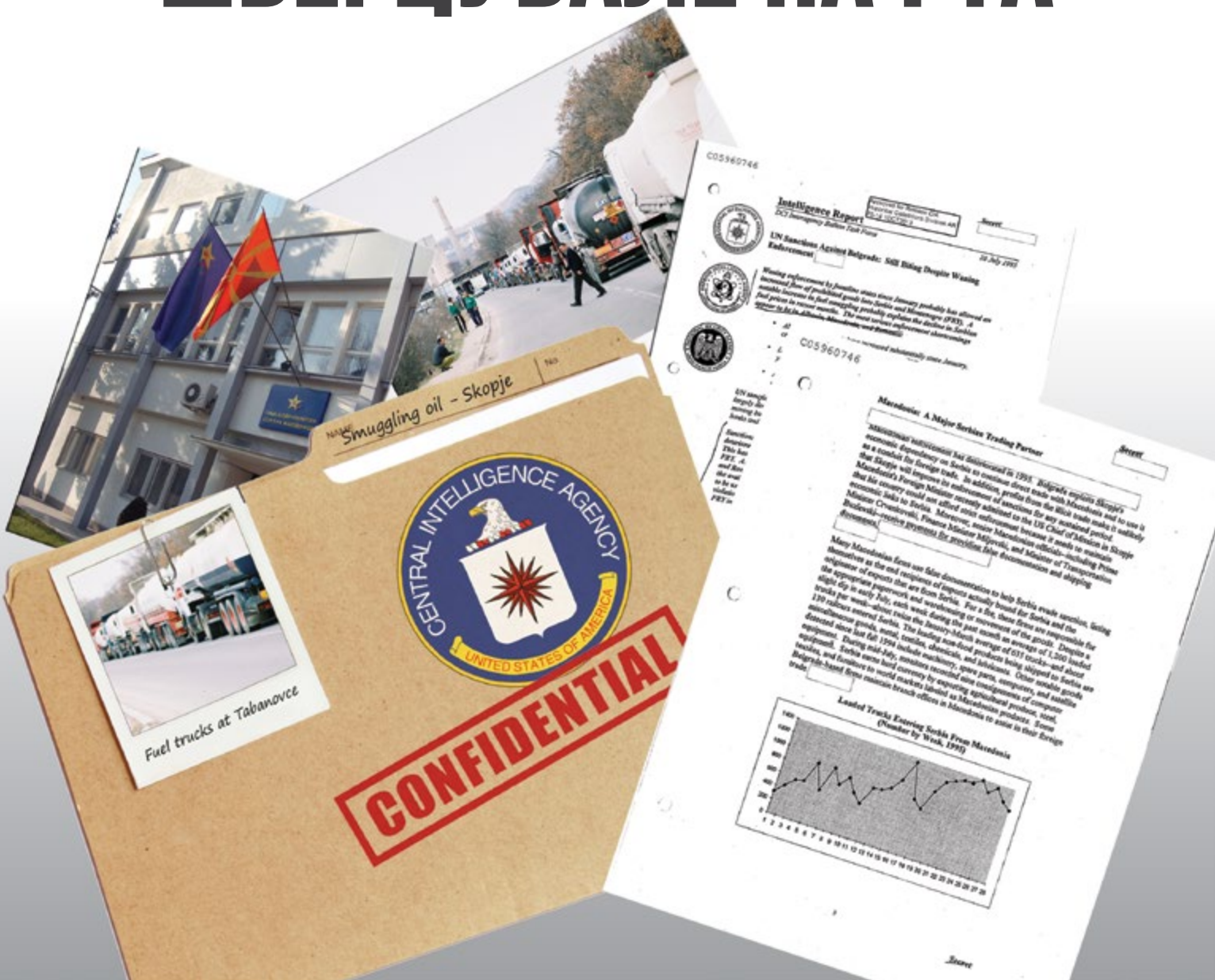
Република

бр. 230, година VI ■ петок, 27 јануари 2017 година ■ цена: 50 денари

ЦИА ПОТВРДИ

ФУНКЦИОНЕРИ НА СДСМ ШВЕРЦУВАЛЕ НАФТА

TRANSMET

TRANsport • Mining • Engineering • Trading

Адреса: ул. Костурски Херои бр. 38, кат 2, лок. 1, 1000 Скопје
тел: +389 2 2720 411 +389 2 2775 311 || факс: +389 2 2720 411
е-маил: info@transmet.com.mk || www.transmet.com.mk

Ние го обновуваме
миналото...

Ние ја градиме
иднината...

www.transmet.com.mk

Република
www.republika.mk

КОЛУМНА | Горан Момироски

Кризата без крај - афтершоковите
нема да запрат

10

АНАЛИЗА

Скандалозни одлуки во празни соопштенија

13

КОЛУМНА | Ацо Станковски

Критика

18

КОЛУМНА | Љупчо Пренцов

„Крамер против Крамер“

20

ЛИЧНОСТ НА НЕДЕЛАТА

Фани Каранфилова-Пановска

26

ЗДРАВЈЕ

Проф. д-р Велибор Тасиќ

32

КУЛТУРА | ИНТЕРВЈУ

Бранислав Саркањац

34

ФИЛМ

ФХЗХ без номинација, апсолутната
доминација на „Ла Ла Ленд“

40

СПОРТ | ИНТЕРВЈУ

Филип Талески

54

Вовед

4

Губитникот признава пораз,
насилниците одат в затвор

7

Актуелно

Функционери на СДСМ
шверцувале нафта

Колумна | Никола Србов

16

Американските граѓани преку
УСАИД го финансираат Сорос

42

Бренд концепти

Битлси - идоли поголеми од
самиот живот

ДНИД Прва Република
ДООЕЛ Скопје

бул. Илинден бр. 9
1000 Скопје
republika@republika.mk
contact@republika.mk
sport@republika.mk

Директор: Доне Донеvски

Маркетинг:
Стојан Георгиеvски,
Габриела Мирчески
тел. 02 / 32 99 999
факс. 02 / 32 99 998

Издавач / редакција: ДНИД Прва Република ДООЕЛ Скопје
бул. Илинден бр. 9, 1000 Скопје

ж-ска: 500-0000007811-68
депонент банка: Стопанска Банка АД Битола

Претплата: тел. 02/3089-306

www.republika.mk ■ facebook.com/nedelnikrepublika

Главен и одговорен уредник: Ненад Мирчевски

Заменик главен и одговорен уредник: Билјана Зафорова

Редакција и соработници:

Александра Мазнева - Бундалевска, Невена Поповска,
Марина Костовска, Наум Стоилковски, Александрија Стевковска,
Бојан Момировски, Кристина Николова Кузмановски, Катерина Митиќ
Колумнисти: Горан Момироски, Љупчо Цветановски,
Ацо Станковски, Никола Србов

Лектори: Анета Љубецкиј, Тања Стевановска

Фотографија: Александар Ивановски

Графички дизајн: Никса Георгиевски, Билјана Неделковска

Печати: Графички Центар Скопје, ул. Скупи 6.6.

Испечатени примероци: 4.000

Датум на печатење: 26 јануари 2017

ВОВЕД

ДЕМОКРАТИЈА НА АМЕРИКАНСКИ НАЧИН

Губитникот признава пораз, насилниците одат в затвор

Нена Мурчевски | главен и одговорен уредник

Јавниот повик на Џорџ Сорос за војна против сите неподдржувачи на „отвореното општество“, како и организирањето на силни протести во повеќе градови во САД веднаш по инаугурацијата на 45. американски претседател Доналд Трамп, за момент со слика и тон не врати на скопските улици во екот на таканаречената Шарена револуција со која требаше насилно да биде урната легално избраната власт. Сликите од Вашингтон како да беа пресликани од Скопје, а насилините сцени речиси идентично се совпаѓаат со овдешните напади врз полицијата, вклучително и пропратната кореографија. Црното сценарио за насилни протести кое

наоѓа примена во секоја земја во светот каде што му се потребни нереди и криза на газда Сорос, стигна и во земјата на потекло. Ова е уште еден доказ повеќе дека нашите платеничиња не биле ниту креативни, ниту инвентивни во осмислувањето на плановите за протести. Напротив, врескале и уништувале државен имот според упатството напишано во прирачникот за уривање влади. Лица без сопствен идентитет, кои безпоговорно ја прифаќаат идеологијата на газдата, кој, пак, потоа богато ги наградува. Единствената разлика меѓу демонстрациите на Соросовите платеници во САД и на тие во Македонија (освен за висината на дневниците) е

во практикувањето демократија на државните институции и во реакциите на странските дипломати и амбасади. Така, додека кај нас полицијата изигруваше топовско месо за платеничката банда, полицијата во САД воопшто немаше дилеми дали да преземе брзи и ефективни мерки за заштита на државата и на државниот имот. Резултатот од интервенцијата на тамошните власти е 230 уапсени, кои сега се соочуваат со затворски казни до 10 години или парични казни од 25.000 долари. А, не дека нашите полицајци не знаат да расчистат толпа хулигани и да го заштитат редот и мирот. Тие знаат како да се справат и со многу посериозни групи како онаа од Диво

Населје. Разликата е во тоа што вистинскиот владетел во САД живее во Белата кука, а не во некоја од амбасадите.

За волја на вистината, не слушнавме дека пред Белата кука се собраа дипломати за да изразат загриженост за практикувањето на демократијата во САД и да нудат посредништво во решавањето на ситуацијата. Немаше реакции ниту од овдешното претставништво на Сорос, ниту од прекалените борци за човекови права... Не дека има што да се забележи на начинот на одбрана на државата од платеничката орда на Сорос, туку, едноставно, би требало да реагираат принципиелно, на начин на кој го правеа тоа тука, во сопствената држава и врз сопствениот народ. Та нели се залагаат за отворено општество? Свет без граници и со универзални човекови права кои важат на секоја точка на Земјината топка... А Скопје, а Вашингтон... Би требало да биде исто. Или можеби не, а платеничиња?

Проверете прво во прирачникот за насилства што пишува, па потоа одговорете!

Им се допаѓало тоа на борците на Сорос кои примаат астрономски плати или не, светот по 20 јануари почна да се менува. Иако не сме центарот на светот, промените доаѓаат и наваму. Граѓаните во Македонија и светот веќе сфатија дека зад филантропизмот, всушност, се затскрива опасен берзански шпекулант кој пати за политичко влијание, кое го наметнува врз владите каде што има влијание или кои со помош на своите граѓански организации ги довел на власт.

Вториот импресивен момент од инаугурацијата на Трамп беше појавувањето на Хилари Клинтон на свечената церемонија. Гест кој силно ја очигрува разликата во поимање и практикување на демократијата во Македонија и во САД. Тој што мисли дека Зоран Заев има многу повеќе причини од Хилари

да не го признае поразот и да се обидува да ја заобиколи волјата на граѓаните или е голем политички наивец или смета дека се обраќа на проста маса. Хилари пропушти можност да го држи светот на дланка. Во буквална смисла! Заев, пак, дури и да успееше да се дограби до власт, ќе останеше само потрчко на чадорот и ништо повеќе. Ќе беше растргнат од оние на кои им ветуваше сè и сешто за да ја добие нивната поддршка.

Оттука не треба ни да се објаснува колку ѝ беше важно на Хилари да победи, а истовремено и тешко да се соочи со евентуалниот пораз. Што поради незадоволството од личниот неуспех, што поради стравот од неизвесноста што ја носи новата ситуација, но и поради неисполнетите обврски кон поддржувачите, донаторите, лобито... Колку тешко го прими неочекуваниот пораз најдобро го опиша самата таа, кога во својот прв јавен настап по 8 но-

ември призна дека првите де-нови по изборите не сакала да излезе од својот дом. И од шок, и од срам, и од неизвесност...

Сепак, и покрај сè, Хилари реши да ги надмине сопствените

стравови и дилеми и да ја испочитува волјата на народот затоа што тоа е темелот на демократијата.

Познавајќи го демократскиот капацитет на СДСМ и на неговото раководство, далеку од умот е да очекуваме во блиска иднина ваков гест од Зоран Заев или од кој било од раководството на опозицијата во Македонија.

Причината лежи во демократската зрелост на поединците, но и во демократскиот капацитет на општеството во целина. Присуството на настанот беше навистина болно за Клинтон. Ако ја донесуваше одлуката водена само од нејзините чувства, сигурно не би се појавила. Но, поразената Хилари беше свесна дека со непојавувањето, освен што ќе ја прекршеше традицијата, ќе покажеше непочитување на мнозинството граѓани на САД кои го донесоа Трамп во Белата кука и ќе пре-

дизвика опасна поларизација на општеството од која никој нема да има корист. Подадената рака на претседателските кандидати впрочем беше сигнал, повик за единство и смирување на страстите кои кулминираа во жестоката претседателска кампања.

Кај нас, пак, не само што честитањето на победникот е мисловна именка за опозицијата, туку им прерасна во традиција непризнавањето пораз и негирањето на изборните резултати. Ниското ниво на политичка свест и култура кај политичарите од калибарот на Заев силно негативно влијае врз единството кај граѓаните, а со тоа сериозно се загрозуваат и националните интереси на државата. Но, кој би можел да му го објасни тоа на човек што ги продава сопствениот народ и држава само за да се спаси од одговорност за својот криминал и погрешни политички одлуки! ■

СЕРВИС „ЏЕРСИ“
ЛИДЕР ВО СВОЈАТА ДЕЈНОСТ

- Репарирање и одржување камиони со употреба на специјализиран алат;
- 12-метарска рамка за исправање шасии, единствена на Балканот;
- Хитер машина за загревање шасии без оштетување;
- 17-метарска комора наменета за бојадисување;
- Компјутерско штелување геометрија на предна и на задна оска на камиони и на комбиња.

ЏЕРСИ
ЛИМАРСКО ЛАКЕРСКИ СЕРВИС ЗА КАМИОНИ

ТЕЛ. 02/2464-564
e-mail: jersy@jersy.com.mk

ЦИА ПОТВРДИ ФУНКЦИОНЕРИ НА СДСМ ШВЕРЦУВАЛЕ НАФТА

Пишува | Наум Сџошловски

Американската Централна разузнавачка агенција (ЦИА) објави нови документи во кои повторно Македонија се навраќа во периодот на транзицијата и, секако, периодот кога се кршеше ембаргото на границата со Србија, дејност во која, сега и докажано, се гледа дека учествувал врвот на СДСМ кој на тој начин заработувал. Иако за тоа и досега имаше сведочења дури и на криминалци - лични учесници во тој шверц, учесниците и начинот на кршењето на ембаргото доби потврда и од Ленгли. Во годините кога 200.000 работници ги загубија своите работни места, а економијата во Македонија беше пред колапс, наместо да се занимаваат со подигање на економијата, државниот врв се занимавал со шверц на нафта и други производи.

Никому во Македонија не му треба потврда дека поединци од врвот на СДСМ со кршење на ембаргото кон тогашна Југославија се збогатија додека државата тонеше во немаштија. Но, отворањето на дел од досиејата на американската разузнавачка агенција не ги потврди само наодите запишани во колективната меморија, колку што веројатно на новите генерации ќе им го избистри видувањето кон кое и денес се јавуваат како носители на политиката на опозицијата

„Македонскиот министер за надворешни работи му призна на шефот на мисијата на САД во Скопје дека неговата држава не може да применува строги санкции кон Србија. Врвни македонски функционери - вклучувајќи ги премиерот Црвенковски, министерот за финансии Миљовски и министерот за транспорт Бузлевски – добиваат мито за обезбедување лажни документи и документи за транспорт“, се наведува во документите на ЦИА, каде што е наведена и шемата по која се вршел шверцот.

„Многу македонски фирми користат лажни документи за да ѝ помогнат на Србија да ги избегне санкциите, пишувајќи се себе како краен увозник на стоките, во принцип, наменети за Србија и како извор на извозот кој е од Србија. За паричен надомест овие фирми се задолжени за подготовка на документите, складирање и транспорт на стоката“, стои во делот наречен „Македонија: најголемиот трговски партнер на Србија“.

„Со мал прекин во почетокот на јули, последниот месец во просек околу

1,200 полни камиони минуваа неделно, дупло повеќе од периодот јануари – март со околу 635 камиони, и околу 130 вагони влегле во Србија. Главните непрехранбени продукти кои се пренесуваат во Србија се различни стоки, како метал, текстил, хемикалии и средства за подмачкување (лубриканти). Други значајни стоки откриени од минатата есен 1994 вклучува машини, резервни делови, компјутери и сателитска опрема. Во текот на средината на јули, снимени се девет пратки на компјутерска опрема. Србија заработува девизи од извоз на земјоделски производи, челик, текстил и мебел кои на светските пазари се етикетираны како македонски производи. Некои белградски компании имаат претставништва во Македонија за да помогнат во нивната трговија со странство“, се наведува во извештајот на ЦИА од 20 јули 1995 година.

Македонија, исто така, увезува нафтни производи за пренасочување кон Србија иако податоците се недоволни за да се измери пратката. Во текот на март и април, 526 железнички цистерни ја минале границата меѓу Србија и Македонија на „Табановце“, според воени сили на ОН во Македонија, од кои повеќето веројатно биле натоварени со нафтни деривати. Само на 17 април, посведочени се 20 цистерни со лубриканти кои се внесени во Србија. Кон крајот на декември 1994 година, рафинеријата за „Макпетрол“ пријавила барање до Владата за неопходен увоз на нафтни деривати од 30.000 тони (7.300 барели дневно)“.

Предупредувања за шверцот

Во владата на Црвенковски која се споменува во документот на ЦИА, министер за внатрешни работи е Љубомир Д. Фрчкоски. Тој во 2012 година пишува колумна во која го признава шверцот, но тврди дека за тоа не само што немало предупредување туку и дека тоа се правело со одобрение од меѓународната заедница, особено од САД. Според Фрчкоски, Американците дозволиле шверц на нафта под услов да не се шверцува оружје и стратегиски материјали за војната. Фрчкоски, сепак, не кажува каде завршиле парите од шверцот. Сепак, истата година беше објавен допис од првиот американски дипломатски претставник во Македонија, Виктор Комрас, во кој директно до македонски министер ја искажува загриженоста од прекршувањето на

ембаргото кон Србија. Тој изнесува податоци дека од 4 јуни до 20 јули 1995 година биле прошверцувани над 2000 тони нафта. Во дописот испратен на 20 јули 1995 година е доставен и список со испораките на маслото, со назначен датум кога биле вршени, стоката и количеството, кој ги превезувал и бројот на дозвола на камионот. Списокот содржи податоци за 111 транспорти на масло за подмачкување кои биле извршени од 4 јуни до 17 јули истата година, најмногу со цистерни, при што било прошверцувано количество од 2.191 тони нафта. Пратките вообичаено ја преминувале границата во ноќните часови, а во триесетина случаи камионите ја напуштиле Македонија и дење. На списокот постојат ставки „трета“ и „четврта“ држава во кои фигурираат имиња на фирми-извозници, поединци или транспортери на маслото, кое во Македонија било преземено од домашни фирми-превозници.

- Ви пишувам за да Ви ја искажам загриженоста на мојата влада поради зголемениот број камиони и вагони со нафта и нафтни преработки што биле забележани од МАКСАМ (разгранок на Комуникацискиот центар за помош на мисиите за споредување санкции - SAMCOM со седиште во Брисел, за Македонија) како ја преминуваат границата со Србија и ги прекршуваат санкциите. МАКСАМ проценува дека од 4 јуни до 20 јули 1995 година преку Македонија во Србија биле испорачани над 2.000 тони нафта - пишува Комрас во дописот до тогашната влада.

- Додека американската влада покажува толерантен став кон Македонија поради состојбата со која се соочува поради грчките блокади, таа не може и нема да одобри вакво бесрамно кршење на санкциите. Ваквите активности, ако продолжат, ќе имаат негативно влијание врз македонските побарувања што се однесуваат на нејзината улога во спроведување на санкциите, а може да го загрози развивањето поблиски односи во прилог на поддржувањето на македонските царински служби и други билатерални активности - предупредува Комрас.

Загриженост за шверцот, исто така, има и во дописот на Маргарита Углас, шведска министерка за надворешни работи и претседателка на CSCE, Комисијата за сигурност и соработка во Европа во август 1993 година. Таа посочува дека Македонија овозможувала во Србија да се шверцува македонска, но и нафта од други држави и препорачува да се изградат рампи преку железничките премини со кои ќе спречат ноќните транспорти на нафта кон Србија.

- Свесна сум за политичките и економските тешкотии со кои се соочува Вашата земја, но тие не можат да бидат оправдување за членка на ООН да не ги спроведува и почитува одлуките на Советот за безбедност - вели Углас.

Секавањата на Магаш и на Петрит Аме

За шверцот со нафта, но и со цигари и други стоки и досега македонската јавност ги слушала сведочењата на дел од учесниците. Меѓу нив, можеби највпечатливи, беа и Петрит Аме и Србинот Љубомир Перик-Магаш.

Токму Магаш посочува дека наместо со бугарски, дел од нафтата од Бугарија се шверцувала со цистерни на „Млаз“ - Богданци, а тоа му го посочил директно

Фрчкоски. Како што сведочи Магаш, партнерите од Бугарија во шверцот со нафта за успешната соработка им подариле два автомобили „мерцедес ес 600“ – популарно наречени слоновии.

- Откако се појави проблем со шверцуваните цигари, кои моравме да ги пуштаме на границата пред нашите цистерни, Фрчкоски ми рече дека нафтата мора да ја превезуваме со камиони на „Млаз“. Прашав зошто така кога имаме договор со Бугарите за нивни возила, но тој ми рече дека тие мора да возат дел за владата - вели Магаш кој понатаму додава дека Фрчкоски ја прекинал соработката со „Мултигруп“ по атентатот врз Глигоров.

Петрит Аме, пак, во интервју по распитот во полиција по атентатот на Глигоров го посочува и овој црн бизнис.

- Ме прашуваа и за атентатот затоа што јас со „Мултигруп“ тргував со шеќер. Но, сите информации на Фрчкоски за инволвираноста на „Мултигруп“ во атентатот се „фалц“. Доколку беше поинаку, јас ќе знаев и сигурно ќе го спречев тоа. Киро го сакам како татко... Тој е единствен од македонските раководители што живее од плата. Сите други се замешани во бизниси со нафта, цигари... - сведочи Аме во декември 1995 година.

Шверцот и „Мрачното време на транзицијата“

Шверцот беше дел и од серијалот на „Република“ во 2014 година „Мрачното време на транзицијата“. Мирка Велиновска за тој период рече дека Македонија прва вовела санкции против СРЈ, но и дека во тој момент, Фрчкоски „маната“ ја претворил во операција за брзи пари.

-Ја инсталираше мрежата за шверц. Не сам, со тоа што не функционираше одбраната од шверц. Беше толку слободен да ја изведе затоа што знаеше дека Грција не беше санкционирана за нелегитимна блокада. Ние самите се наместивме „да ја казниме“ Србија, да си го пресечеме дотокот. Тоа разви класа на шверцери, а профитираа власта, полицијата, политичари, директори што бакнуваа раце за невидливи камиони... Мрежата се создаде тогаш. Во наши кругови Фрчкоски го викаа Капо, Дон. Тогаш и си забележи со Бранко, затоа што само еден Капо може да е на врвот. Ние новинарите го напаѓавме за тоа, а Фрчкоски се бранеше дека го исполнува тоа што Црвенковски му го кажува, а двајцата си забележија со Киро Глигоров... Шверцот во Македонија не можеше да се одвива на тоа рамишиште на кое се одвиваше ако не беше благословено од меѓународните институции. Ваквите операции потоа им служат за политички притисок, за да имаат материјални докази за политичарите кои ќе се „одметнат“ или за да ги натераат да спроведат нешто или за да им дадат шут-карта - вели Велиновска која додава дека парите од шверцот завршуваа на приватни странски сметки.

Љубчо Георгиевски во истиот серијал за кршењето на ембаргото рече дека главните играчи биле од СДСМ.

- Но, потајно се надевавме дека сите тие пари, цел тој шверц, се прават со некој интерес за Македонија, како буџет, како девизни резерви, како државна економија, да се поправи тоа што беше останато од оној претходен грабеж од Југославија, конкретно од Србија кон Македонија. Потоа излезе дека целата приказна била оти имаме фирми што се збогатиле приватно, некои поединци направиле пари... - наведува Георгиевски.

Сепак, главното прашање кое и денеска виси во воздухот е зошто никој не одговарал за тој шверц и за богатеења на таков начин. Не се знае точно ниту колкави суми биле „завртени“. Георгиевски, кој потоа со ВМРО-ДПМНЕ во 1998 година ја презеде власта, вели:

- Многу од тие документи беа уништени. Да ве потсетам, често имаше пожари, во царина, во аеродром. Така се уништуваа документите. Се сеќавам, подоцна еден службеник во Царина најде документ со список за извоз на нафта. Во него имаше неверојатни суми за извоз на нафта од Македонија. Дури, што беше интересно, имаше извоз на нафта од Македонија во Норвешка, од најголемите производители на нафта, од околу 200 милиони долари. Веројатно тогаш тоа не го знаел некој.

Сепак, кога станува збор за шверцот во Македонија, многу често се спомнува и трговијата со оружје. За тие документи од ЦИА веројатно ќе се почека уште некое време. Повторно, ќе потсетиме на интервјуто со Велиновска, која на прашањето како се шверцувало оружјето, вели - со авиони од Украина.

- Позицијата министер за одбрана ја имаше Владо Поповски. Другарот на Фрчкоски, кој беше министер за внатрешни работи. Двете контролираат царински премини, авиони, оружје.. И двајцата, ако велите дека исти ликови ни се повторуваат низ историјата, ете ги и двајцата во 2001 година го правеа Рамковниот договор. Од Устав, до промени на Устав, до Рамковен, до предлози на Меѓународната кризна група, сè овие луѓе ќе ги видите - наведува Велиновска.

Отворањето на дел од досиејата на ЦИА не ги потврди само наодите запишани во колективната меморија, колку што, веројатно, на новите генерации ќе им го избистри видувањето кон оние кои и денес се јавуваат како носители на „прогресивните идеи“. Имајќи предвид дека шверцот на тоа ниво би бил невозможен ако не бил „благословен“ од меѓународните институции, како што вели Велиновска, веројатно ќе почекаме уште многу години за да се расчистат вистинските улоги во премрежијата низ кои минува Македонија од осамостојувањето. ■

АФТЕРШОКОВИТЕ НЕМА ДА ЗАПРАТ

Крајот на македонската политичка и општествена криза не може да се поврзе со формирањето на новата македонска влада. Формирањето стабилна и одговорна влада може да ја ублажи катарзата што ја живее Македонија од таканаречениот „црн понеделник“ што се случи на 24 декември 2012 година, но никако не смее да се помисли дека датумот кога Собранието ќе крене рака за новиот состав на највисокото тело на извршната власт ќе означи крај на кризата и почеток на стабилноста. Причините повторно ќе бидат комбинација од домашни и од надворешни фактори кои иако сега се различни од пред две години, се доволно моќни за да ја спречат Македонија да се сврти кон себе и кон своите граѓани, кои со години сонуваат за секојдневие неоптоварено со политички интриги, со драми, со насилство по улиците, со терористички напади во кои гинат полицајци, со повредени припадници на МВР од рацете на нивни сограѓани, со објавување илегално прибавени приватни разговори, со враќање во главна улога на разузнавачи кои циклично си поигруваат со државата, практично со цела низа случувања што граѓаните, фирмите и институциите ги поставија во пат позиција

Пишува | Горан Момирски

Само политички лаик деновиве може да помисли дека формирањето нова влада може да ја врати рамнотежата во политиката, бизнисот и во животот која со помали потреси Македонија ја живееше до ноември 2010 година кога практично почна последната од многуте македонски политички кризи. Шансите по изборите и мандатот што го

добе ВМРО-ДПМНЕ за да формира влада што ќе ја однесе земјата во мирни води се минимални, речиси никакви. Преседаните во начинот на кој функционираа политичките партии во последните шест години поставија урнек како ќе се однесуваат и во иднина опозицијата и власта без разлика на нивната моментална ситуација.

■ ВЛАДА ВМРО-ДПМНЕ И ДУИ

Доколку двете најголеми партии во македонскиот и во албанскиот етнички блок останат на договорот од мај 2007 година и продолжат да ја водат државата, дури и со двајцата пратеници на ДПА, кои би можеле да ја зајакнат парламентарната опозиција, не можат да се надеваат на мирно политичко море.

Од една страна, за очекување е дека опозицијата окуражена од зголемиот број гласови освоени на парламентарните избори ќе продолжи со блокадата на институциите и на

активностите на владата, а, од друга страна, пред сè, ДУИ ќе има сериозен проблем да се фокусира на владините приоритети. Радикализираното албанско гласачко тело, на кое Заев им ги отвори очите, нема да му дозволи на Ахмети да продолжи по старо. Лидерот на ДУИ ќе мора постојано да им докажува на Албанците дека тој е поголем папа од папата, односно дека е поголем Албанец од Заев, и со цел да покаже дека навистина се бори за албанската кауза во недоглед ќе измислува нови барања дури и кога знае дека тие се нереални.

Радикализацијата кај ДУИ е уште по потребна и поради локалните избори што треба да се случат оваа пролет, а на кои кандидатите на Ахмети ќе се соочат со заеднички фронт на сите останати албански партии кои заеднички ќе се обидат да победат во Тетово, Гостивар, Дебар и во другите општини каде што Албанците се мнозинска заедница, вклучително и во Струга и во Кичево кои во 2005 година СДСМ со територијалната поделба ги претвори од доминантно македонски градски општини во претежно албански рурални општини.

Кога веќе лидерот на СДСМ ја начна темата за федерализација и кантонизација и кога најави двојазичност на територијата на цела земја, логично е Ахмети да ги прифати, а потоа и да ги доработи овие прашања со цел да ги врати своите потенцијални 70 илјади гласачи што ги загуби на 11 декември. Во такви услови, соочени со нови и нереални барања, за партнерите од ВМРО-ДПМНЕ ќе биде исклучително тешко да продолжат со своите приоритети затоа што објективно и тие ќе имаат проблем да ги објаснат барањата на ДУИ пред своите 450 илјади гласачи.

Речиси е извесно дека оваа ситуација ќе донесе постојани препукувања меѓу владините партнери кои нема да ѝ донесат ништо добро ниту на ДУИ, ниту на ВМРО-ДПМНЕ, ниту на Македонија. Единствената добра работа што може да се случи е оваа влада да создаде услови за нови предвремени избори по кои полесно ќе може да се формира стабилна влада.

Иако СДСМ во следните месеци, со оглед на промените кај дел од нивните најсилни поддржувачи, ќе ја нема досегашната поддршка, јасно е дека ќе има сили повторно со протести и со насилство да се обиде да ја урне владата во која нема да биде составен дел.

■ ВЛАДА СДСМ - ДУИ - БЕСА - СЕЛА

Оваа варијанта за извршната власт во старт би значела најмалку ветувања за двојазичност на целата територија на Македонија и уште низа други бенефиции кои не се дел од Охридскиот договор, на што е логично ВМРО-ДПМНЕ да реагира со масовни протести и блокада на институциите. За разлика од Груевски, кој како премиер ќе може да преговара со ДУИ, Заев нема да може да одбие повисоко ниво на државност за Албанците затоа што тој токму на таа

карта би дошол во ситуација да формира влада. Во таква ситуација Заев ќе се соочи и со бунт во сопствените редови затоа што е јасно дека и голем дел од неговите сопартисии, колку и да сакаат Груевски и ВМРО-ДПМНЕ да заминат во историјата, нема да се согласат со ревизија на Охридскиот договор и на Уставот и доделување на Албанците права какви што нема ниедна друга етничка или јазична малцинска група во унитарна држава, со што автоматски се поставува како тема и прашањето за федерализација иако тоа Заев го негира и ќе го негира како реалност.

Дополнителна опасност од оваа влада е и сценариото кое се разгледува во опозициските редови за „кинење на главата на змијата“, односно за апсење на целиот врв на ВМРО-ДПМНЕ со цел да се оневозможи партијата соодветно да се организира како опозиција додека СДСМ не ги зацврсти позициите со своите албански партнери. Ова опасно сценарио е изводливо со оглед на почнатите предмети од Катица Јанева со кои веќе има за цел голем

дел од врвот на ВМРО-ДПМНЕ и може да извади стотина илјади народ на улица и дополнително да ја втурне Македонија не само во уште една голема криза, туку и во братоубиствена војна. Наводниот план за апсење триесетина члена на ВМРО-ДПМНЕ, кој треба да биде вовед во целосна „демонстрација“ на победникот на последните избори, е сценарио што не го посакуваат најголем дел од раководството на СДСМ, но во ситуација кога нивните најгласни поддржувачи и дел од странците го посакуваат тоа, а нивото на желбата за реваншизам е огромно, не смее да се исклучи и тоа сценарио.

■ ШИРОКА КОАЛИЦИЈА

Иако, навидум, оваа варијанта на краток рок е најбезболна, формирањето широка коалиција на долг рок може само да ги турне реалните проблеми под тепих, но никако нема да реши некој од проблемите. Напротив, ривалитетот меѓу министрите, без разлика дали се партиски претставници или експерти предложени од партиите,

само дополнително ќе отвори конфликти што ќе ги блокираат институциите и фирмите. Во оваа влада повторно не можат да бидат занемарени барањата на албанскиот блок, кој нема да може да се откаже од нив поради стравот дека за тоа ќе бидат казнети од гласачите. Во ситуација кога Беса има доволно ресурси во опозиција да турка великоалбанска и исламска агенда и така да поентира кај албанските гласачи, ДУИ повторно ќе мора да биде радикална и со тоа да создаде тензии во големата коалиција кои сигурно нема да бидат корисни за функционирањето на владата. Формирањето влада со поддршка на сите парламентарни партии или само од најголемите четири може да биде корисна само доколку има договорен рок на траење од неколку месеци. Сè подолго е катастрофално за Македонија затоа што во ситуација кога не може да се измерат резултатите, ќе влеземе во уравниловка во која сите партии меѓусебно ќе се обвинуваат за грешките, што секако ќе биде на штета на граѓаните.

силите. Постои и трето прашање кое исто така е релевантно и особено важно за Македонија. Што ако по иницијалната позитивна реторика меѓу Трамп и Путин дојде до несогласувања меѓу САД и Русија и нивниот судир продолжи со уште посилено темпо од тоа што го гледавме во последните три години од почетокот на украинската криза. Зборовите на претседателот Трамп, кој изјави дека сака добри односи со Русија, но и дека тој најдобро ќе знае како да се казни Русија ако биде потребно да се влезе во конфликт со неа, влеваат дополнителна доза опасност за Македонија и за Балканот. Причината за тоа е што линијата на огнот меѓу Русија и САД, која ја промовираше јавно поранешниот државен секретар Џон Кери и за која се потврди дека постои, не може да биде избришана преку ноќ. Како што разликите меѓу двете суперсили што постојат во низа други области не можат да бидат надминати без сериозен компромис, за кој реално не се подготвени ниту Путин ниту Трамп, кој со својата инаугурација, всушност, ја почна кампањата за својот втор мандат. ■

■ СТРАНЦИТЕ И КРИЗАТА

Македонија никогаш не била изолиран остров каде што политиката зависела само од внатрешните состојби. Така било и во СФРЈ кога се чекало став од Белград, така е и сега кога за најголем дел од работите постои условен рефлекс и се чека на позицијата од Брисел и од Вашингтон. Проблемот или предноста, зависи кој како гледа на овие работи, сега е во тоа што ЕУ е премногу зафатена со себе, а никој со сигурност не може да каже како администрацијата на Трамп ќе се однесува со Балканот и со Македонија.

Иако малку е веројатно дека Вашингтон по 25 години и десетици милијарди долари потрошени во регионот ќе се согласи да го препушти на Русија, не треба целосно да се исклучи можноста дека секоја од земјите во регионот ќе биде оставена сама да решава каква политика ќе гради во овој контекст. За Македонија, која и со драматично намалена поддршка за НАТО и за ЕУ, ова воопшто не е и нема да биде реална дилема затоа што во земјата нема сериозни разидувања околу евроатланските интеграции како единствен надворешнополитички приоритет.

Сепак, во овој контекст постојат две отворени дилеми. Прво, што ако од Брисел отворено ни порачаат дека Македонија не ја гледаат како дел од Северноатлантската алијанса и од Европската унија и, второ, што ако во пакетот на новиот американски државен секретар Рекс Тајлерсон (кој е добитник на руски државен орден, кој му го доделил лично Путин) целиот Балкан или групата земји што сè уште не се дел од НАТО и од ЕУ добијат нова позиција во новата поделба на интересни зони на супер-

СКАНДАЛОЗНИ ОДЛУКИ ВО ПРАЗНИ СООПШТЕНИЈА

Очигледно, сценарот и драматургот во СЈО загубија инспирација. За ова сведочи начинот на кој СЈО, преку соопштенија, и ги пренесе двете одлуки на јавноста. Амнестијата на Заев за „Пуч“ и трагикомичната дигресија со „Тенк“ и со „Тарифа“ во продолжение дојдоа преку соопштение?! Абе ајде? Зар Катица, Фатиме и Ленче се откажаа од театарот на СЈО и од драмскиот настап, кој толку го љубеа? Трите „Амазонки“ се откажаа од нови „Златни малинки“?! Истите тие зависници од медиумско внимание во два толку „сериозни“ случаја минаа со пишани, лошо составени текстчиња, без целата помпа, овенчана со социјалдемократските „шарени“ фанфари? Тешко. Поверојатно, дури и во СЈО имаат срам, кој се засилува со завршувањето на мандатот. А на Трамп штотуку му почна. Таксират, голем таксират...

Пишува | Љубчо Цвејановски

Крајот го краси делото. А што ќе биде со крајот на мандатот на СЈО? Очигледно, неговиот крај ќе го „краси“ сè што Катица не успеа да направи во предвидените 18 месеци. Следува период на театар и на идиотстии. Во најава, но без аргументи и финиш, како и секогаш. Поверојатно, тоа што следува ќе го нагрдува и така максимално извалканото лице на СЈО, но не и во очите на врхушката на СДСМ и на верните беспоговорни соросидни следбеници. За нив е валкано само тоа што ќе им го кажат духовните гуруа Фрчко и Тричко. А сте се прашале ли зошто Фрчко и Тричко се римуваат со „потрчко“? Ама не наш, странски или, поверојатно, „меѓународен“ потрчко како што милува да рече првоименуваниот лустриран професор-кодшо вљубен во интернационализми.

РЕЦЕПТ НА СДСМ: КОГА ВИ Е НАЈТЕШКО, ПОВИКАЈТЕ ЈА КАТИЦА!

Беше очекувано, иако, можеби, и не со овој „набиен“ интензитет, дека како што ќе наближува крајот на антиустановната „направија“, финиш предвиден со Пржино, така ќе се засилува и „активноста“ на Јанева. Многумина ќе речат дека поради крупната става, особено во зима, дефинитивно, ѝ е потребна поголема активност за на плажата што следува, но тие забораваат дека нејзина омилена активност е да „чита“. Сетете се на славното интервју на МРТВ. Тогаш за прв и последен пат го прочита обвинението за „Пуч“. Веројатно, уште тогаш знаела дека навлегувањето во обвинението нема никаква поента. Па чуму да трошите време за нешто за кое знаете дека сте назначени са-

мо за во вистинскиот момент да се откажете од него. И додека јавноста очекува отфрленото и несакано Катино чедо „Пуч“ да го преземе потаткото Зврлевски, најтешко, сепак, му е на СДСМ. Сега притисокот е двоен. Да, не само „спасителката“, им заминува и „чадорот“. Двоен таксират за една партија, која и така веќе еден и пол месец без усул лаже дека победила на избори. Не им веруваат ниту сопствените партијци, но на безидејните губитници, кои оваа финта, најверојатно, ја украде од „Монти пајтон“ воопшто не им е лесно, а фактот што некогаш, кога и да е, ќе мораат да се изјаснат за албанската платформа, чиишто основоположници се самите тие, воопшто не им ја олеснува работата. Особено проблемот наречен 70.000 гласови, Мухи, Адеми, Касапи... Не им е лесно.

ЗАЕВ СИГНАЛ ЗА ПОМОШ - СИМБОЛОТ НА КАТИЦА БЛЕСНА НАД СКОПСКИОТ РИД

За СДСМ, гевгелиската смокварка со просек 6 е вистински суперхерој. А како и не кога секогаш кога ќе им затреба, тие само ја повикуваат, а таа веднаш прави „чула“ за нив, со посебна слабост кон обожаваниот камикасе политичар.

Знаете, во криминалниот Готам Сити, секогаш кога ќе им затребаше помош од јунакот Бетмен, го повикуваа со специјален рефлектор, кој на небото го создаваше неговиот симбол на лилјак. На „Павел Шатев“, сепак, повикувањето „напомош“ на Катица не е толку едноставно. Иако многу би сакале, но за нивна голема жал, тие не можат да ја повикаат „специјалната“ со рефлектор со нејзиниот лик. Настрана што симболот би личел на една голема топка, или поверојатно смоква (соодветно поради нивите во Мрзенци). Нејзиното повикување е многу покомпликувано од тоа на Бетмен, нејсе и што тој е позитивен лик. Процедурата „повикај ја спасителката“ има неколку чекори. Прво, назначениот социјалдемократ за комуникација со „чадорот“ треба својот сигнал за безидејност и загрозеност од ВМРО-ДПМНЕ, на која било основа, а најчесто поради пад на рејтингот, да го пренесе до скопскиот рид. Таму, тие треба да создадат стратегија затоа што СДСМ никогаш ја нема, ниту знае да ја направи, а потоа и да го насочи, инструира, калибрира и активира специјалното оружје. Интересно, но тоа антиуствано и неконвенционално оружје да било стационирано токму на „Рузвелтова“. Колку соодветно име за „чадорот“ да се чувствува како дома, нели...

РЕПРИЗА ОД ПРЕД ДЕВЕТ ГОДИНИ, РАЗЛИКАТА Е ВО СИНОТ И ТАТКОТО

И така, истата оваа обемна и здодевна процедура со повик на Јанева да ти се случила во понеделникот вечерта. Претходната ваква активност, пак, да ти била пред Водици. За нивна среќа, ова гротескно оружје не се троши лесно и чини само четири милиони евра. Не нив, ја чини Македонија, чишто граѓани дарежливо и

мазохистички ги плаќаат сопствениите штетници. Ним парите им требаат за албански гласови, нели. Како и да е, битно, обвинителката од соседството на Заев му даде нова шанса за спас од криминалните дејства. Од кал да е, Катица да е, велат во СДСМ. Но приказката не застана овде. Поведена од еуфоријата што ја предизвика со новата амнестија на сопствениот лидер и пофалбите за изведбата, Јанева стана инстант зависник од пофалби и од милозвучни зборови од него, сопартијците и од чадорот. Па така, не минаа ни пет дена од најголемата глупост од пребогатата, а толку куса кариера и постоење на „специјалните“, па Јанева мораше да угоди со нов социјалдемократски десерт. Разбирливо, по чудната логика на нејзините наредбодавци (логика што и така никој не ја разбира бидејќи не се од овдешните простори) по божествениот амнестирачки дар за Заев, требаше да следува „казната“ за Груевски и за ВМРО-ДПМНЕ. А негова вина да ти била што не сакал, ниту тој ниту некој од неговите наследници, да не заврши како Киро Глигоров во мандатот на Фрчковски, возљубениот од СДСМ и од нивните поддржувачи. Небаре, „мерцедесот“ е купен за дома или за со него да се чаталат по маало, како Заев и Шилегов со „аудијата“, или Рада со џипот

што го немаше, па се преврти им него. Арно ама, тие да ти биле купени од „сопствени“ пари, кој од кири, кој од отровни корнишони, тендери и што ли не. Сето тоа докажано, ама небитно за да го смени мислењето на верните обожаватели на врхушката.

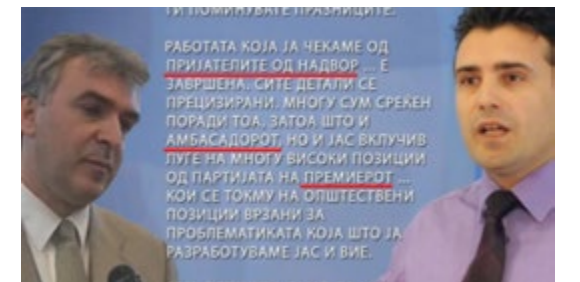
И така, правдољубивиот Заев без мака си ја тера својата втора амнестија. Првата беше пред „само“ девет години, случај кога тогаш чиракот и чувар на тронот беше амнестиран од мајсторот и „папа“ Бранко Црвенковски. Иако веројатноста е минимална, но историјата се повтори. Сега абелицијата помина од син на татко. Од колено - на колено, се разбира. Истиот тој БЦ, кој го абелираше својот наследник за криминал од „само“ осум милиони евра во скандалот „Глобал“, го амнестираше и синот на Зоран Верушевски, кој пукаше и тепаше луѓе низ целата Македонија. Долгот на Бранко кон Верушевски за „Големо уво“, кое му овозможи сценски ефектно враќање, беше голем и соодветно наплатен. Сега, бидејќи „папата“ се пензионираше и одамна не е претседател ни на СДСМ, а не на државата, неговата лоша навика ја презеде новата спасителка. Не, не зборуваме за вискитото, иако според фотографиите од кафеана со Фатиме и со Ленче и таа си го милува, но во засега непознати количини.

По востановената шема од пред девет години, бидејќи во „државотворната“ СДСМ ништо не се менува, жената со членска книшка потпишана токму од БЦ, сега пак ги помилува Заев и Верушевски. Единствената разлика е што сега го спаси таткото. Вториот актер остана ист. Зоран Заев, човекот што не го вади криминалот од уста, исто како и врхушката на партијата. Му остана уште „Поткуп“, арно ама тој „тежи“ само 200.000 евра, помалку од една триесетинка од „Глобал“, а тука се и неговите адвокати, кои успеваат да го одложат секое можно рочиште. Катица, барем, беше поинвентивна во одложувањето на „Пуч“, де свадба, де одмор, де Заеви средби со италијански амбасадори, невработени струмички кореспонденти и што ли не. Во „Поткуп“, пак, им пречат обвинителите. Сите да ти биле злосторници, настрана здружени. Оти тие немале книшка од СДСМ...

ТЕШКО ОРУЖЈЕ ЗА ДИГРЕСИЈА ОД „ПУЧ“

Катица неаргументирано се изгупира со амнестијата за „Пуч“, за која постоеа солидни, тешки докази, настрана и признание. Веројатно, не ѝ било лесно да го направи тоа, но наредба си е наредба, велат во СС, или беше СЈО... Откако сфатија дека ја „претерале“ и дека отворија фронт на кој губат полошо од британските навивачи од руските на Светското првенство во Франција, Катица се фати за тешко оружје. И така, извади тенк. Да, тенк, затоа што ракета не е на „Т“, а и ова си е солидно тешко оружје. Веројатно е тип „абрамс“ и може да помине низ секаков тип терен, но македонскиов, очигледно, не му се погоди, како и на шарената „револуција“, нели. Оклопното возило, кое како гориво ги „троши“ Јанева и нејзините партиски обвинители, уште од старт откажа, блокира и заглави на македонското „бојно“ поле. Најверојатно, лошо му ги „наместиле“ гасениците со докази. Не е лесно кога по секоја цена морате да измислите случаи што, реално, не држат вода, а некој ви стои на глава и притиска да го сторите тоа поради кусиот рок. Интересно е и што токму со тенк

се правеше дигресија за пуч. Да, со еден трагикомичен СЈО „Тенк“ јавноста се замајуваше за да заборава на „Пуч“, сериозен обид за насилно менување на власта со уцена од лидер на партија со незаконски снимени материјали од „вечниот“ разузнавач. Парадоксално, затоа што тенкот, најчесто, е главното оружје во вооружените пучови. Во реалноста, тенковите се видливи и гласни и со истиот тој тенк се прави пуч. Само во Македонија, пучеви се затскриваат со тенкови...

НЕШТО „СМРДИ“ ВО СЈО: ЧУМУ СООПШТЕНИЈА МЕСТО ДРАМАТИЧНИ ПРЕС-КОНФЕРЕНЦИИ?!

Настрана, дека драмата губи на замав сведочи и начинот на кој СЈО ѝ ги пренесе двете одлуки на јавноста. Или, поверојатно, чадорот што ја загуби основата и поткрепата во сопствената земја, на заминување почнува да игра итро и повнимателно.

Првата одлука за откажувањето од аферата „Пуч“ и амнестијата на Заев и на Верушевски и втората за наводните истражни постапки „Тенк“ и „Тарифа“ одеа по иста матрица. И двете на јавноста ѝ се предочија преку бедни соопштенија. На хартија. Или по социјалните мрежи. Верувале или не, Катица, Фатиме и Ленче се откажаа од театарот на СЈО и од драмскиот настап со толку многу лоша глума? Трите „Амазонки“ се откажаа од нови „Златни малинки“?! Истите тие зависници од медиумско внимание во два толку „сериозни“ случаи поминаа со пишани, лошо составени текстчиња, без целата помпа, овенчана со социјалдемократските „шарени“ фанфари? Тешко. Поверојатно, дури и во СЈО имаат срам, кој се засилува со завршувањето на мандатот. А на Трамп штотуку му почна. Таксират, голем таксират... ■

Во јавноста се релативизира темата за парите што Сорос секоја година ги влева во Република Македонија преку својата фондација Отворено општество. Јавноста пет милиони евра годишно ги гледа како и (не) толку голема сума на финансии. Ако имаме предвид дека пет милиони годишно се трошат само на пропаганда во земја од два милиона жители, можеби, ќе ја имаме вистинската слика. Пет милиони евра годишно само од Сорос се влеваат за кампањата на една политичка партија, а доколку одиме на регуларни избори што треба да се одржуваат на четири години, тогаш се трошат 20 милиони евра за перманентна кампања на една политичка партија. Како ви звучи вака?

НЕОПХОДНА Е РЕВИЗИЈА

АМЕРИКАНСКИТЕ ГРАЃАНИ ПРЕКУ УСАИД ГО ФИНАНСИРААТ СОРОС

Пишува | Никола Србов

Доколку направиме споредба со САД, кои се 150 пати поголеми од Република Македонија, ќе дојдеме до бројка од неколку милијарди евра годишно да се влеваат во САД и да се користат

за кампањата на една партија или личност и, пред сè, за оцрнување на опонентот. Во просек, партиите во САД трошат по една милијарда долари за предизборна кампања, а доколку таму би влегол Сорос, како што е влезен во Република Македонија, тогаш овие една милијарда на партиите ќе изгледаат смешни во однос на неколкуте милијарди на Сорос на годишно ниво, или помножено со четири на изборен циклус што се одржува на четири години. Како ви звучи ова? Сепак, станува збор за огромни суми пари против кои тешко би излегла на крај и првата светска суперсила, што, впрочем, го гледаме и денотиве со протестите против Трамп.

Во Република Македонија имаме уште посложена ситу-

ација, тука на тие пет милиони годишно се додаваат и милионите што пристигнуваат од УСАИД, од американските даночни обврзници, кои не ни знаат каде завршуваат нивните даноци, дека тука со нив се финансираат тоталитаристи. Претходната администрација на САД од УСАИД направи подружница на Сорос со кого влегоа во целосна соработка. УСАИД ги дава средствата, а Сорос ги одобрува по проекти, се разбира, за да добиеш грант од УСАИД треба Сорос да ти го одобри проектот, а тој би ти го одобрил само ако ти ветиш дека ќе се бориш против твојата држава и народ по секоја цена.

Во 2014 година Постојаниот поткомитет за истраги под палката на Стејт депарментот

почна истрага во Израел за начинот на кој биле потрошени 350 илјади долари, да бидеме реални, оваа сума е смешна за сумата што се влева во Македонија. Станува збор за грант од 350.000 долари доделен од Стејт депарментот на организација што работела на мировни преговори и разбирање меѓу Израел и Палестинците. Грантот бил во траење од 14 месеци, завршил во ноември 2014 година, веќе во декември 2014 година, по падот на мировните преговори, биле распишани изборите во Израел. По завршувањето на грантот организацијата ја користела истата инфраструктура, но сега со цел да влијае на изборите. Се нашле некои паметни луѓе во Израел и алармирале во Вашингтон. Сенаторот Тед Круз веднаш поднел барање

да се води истрага за начинот како се трошат средствата на даночните обврзници на САД. Истрагата ја предводел сенаторот од Охајо, републиканецот Роб Портман. По брза постапка била спроведена истрагата, на крајот било заклучено дека не била направена реална штета на терен. Но многу е важен заклучокот што бил донесен, и покрај тоа што не била направена штета, Стејт депарментот заклучил дека вакво нешто не смее да се повтори никогаш во иднина, дека не смее со парите на даночните обврзници на САД некои организации да ги уриваат пријателските односи со нивниот најголем сојузник на Блискиот Исток, Израел. И цела организација била исечена во корен, невладина организација не смее да

фаворизира ниту еден субјект на политичката сцена, а уште повеќе не смее, како кај нас, директно да работи за еден политички субјект.

Во 2008 година Република Македонија и Соединетите Американски Држави потпишаа договор за стратегиско партнерство, денешното вмешување на Соросовите организации во политичкиот живот во Македонија, потпомогнати со пари од УСАИД, директно влијаат на односите меѓу двете пријателски земји. Затоа многу е важно да се алармира новата администрација во САД за ситуацијата во Република Македонија, да имаат јасна слика како некој со нивни пари го урива државниот поредок на нивниот стратегиски партнер на Балканот. ■

КРИТИКА

Пишува | Џо Сџанковски

Идеолошко-политичката шизофренија во Република Македонија доживува еклатантна експанзија опфаќајќи ги речиси сите сегменти на општествениот дискурс. Ова не е ништо ново на планот на светската историја, ниту во однос на последните векови (а веројатно и од Херодот наваму), а ниту, пак, на ниво на таканаречените современи политички процеси, кои како да ги поделија, исто како и тука, во татковината, речиси сите жители на западната цивилизациска хемисфера.

Тоа што уште пред повеќе од еден век го најавуваа Фридрих Ниче и Освалд Шпенглер, денес го гледаме „in vivo“ – како реално шоу.

Дури и во најделикатните структури, во тие што се занимаваат со „возвишена“ тематика, како што е уметноста или, пак, филозофијата, гледаме сосема евидентни примери за оваа чудна подвоеност и заемна критика и тоа не по прашањата супстанцијални за „предметот“ на опсервација и на анализа, туку по најтривијалните прашања, произлезени од дневната политика и, воопшто, од идеолошката и партиска инклинација.

Тоа дисперзира насекаде без каква било надеж да запре во најскоро време.

Можеби се работи за една сеопшта фиксација за феноменот на поли-

тиката, драматизирана и естетизирана низ масмедиумите. Потоа апропријативноста, која доаѓа од виртуелните сугестии врз граѓаните низ сеопшто пропагираната приказка за демократијата како единствен систем на политичка партиципација, која го генерира најсоодветниот начин на дистрибуција на моќта, политичката моќ.

Не е за потценување ниту, пак, лудичкиот аспект на човека, кој, привлечен од силната хипноза на „играта и натпреварот“, почнува активно да учествува во овој бескраен психологистички лабиринт. Тука, сите овие маси се чувствуваат како творци во контекстот на колективната политичка свест и како општа волја, која низ една беспопштедна борба со непријателот (претставник на силите на злото) ќе достигнат победничка слава и ќе воспостават нов „праведен“ поредок, нивни поредок, а потоа ќе зацаруваат врз механизмите на управувањето на државата. Така тие ќе бидат и борци, и херои, и револуционери, и спасители, едноставно, ќе станат нови и непобитни владетели, харизматичи и светла иднина без остаток. За профитот и да не говориме.

А тоа некако може и да се проголта кај необразованите маси, кои единствено низ изборниот процес ја чувствуваат својата важност и вредноста, која ретко кога имаат можност да ја доживеат како референција по себе, за себе и од себе.

Но животот е суров и ретко кој може да се вознесе до самите висини на свесната, ако сакате, и творечка егзистенција. Да вообликува идејни структури и да теоретизира околу сето тоа, да влезе во пантеонот на

деликатноста и да се занимава со најинтелектуалните проблеми на човештвото и на цивилизацијата. Да се вгради во мозаикот на катедралата на хуманата и креативна историја на човештвото.

КОЛУМНА

Секако, ако ги заобиколиме кариеристите и системските опортунисти, за кои високата позиција во општествената хиерархија е ултимативна цел и вредност, тогаш мал број творци својот креативен импулс можат да го одржат во интактна позиција заобиколувајќи ги тривијалностите на дневнополитичките шокови и провокации. Но ова се ретки појави во последните времиња, посебно тука, во Република Македонија. За ова, веројатно, најмногу придонесува огромниот број скрибомани, кои, самопромовирани во сезнајковци и адепти, ја туркаат како нездрави својата навивачка, би рекол, најчесто, хулиганска агенда.

Но и демократизацијата на сеопштата мисловност, каде, благодарение на кибернетската технологија и на интернетот, многу од овие скрибомани и псевдоинтелектуални пијавици одново и одново навалуваат, пенетрираат и бесрамно се наметнуваат како некакви центри на севселенското знаење.

Веројатно, целосно раскрстиле со творечката етика и со дигнитетот на професионалноста, воопшто.

Како, инаку, од некоја исфантазирана позиција на кредибилност, би се впуштале во најмизерни озборувања на своите поранешни пријатели и соработници. Демек, тој и тој (двајца наши проминентни уметници) го моледе да им направи нешто, а тој ги одбил поради што – тоа нешто било под нивото на неговиот ранг, интелектуален или естетски вкус, под нивото на неговиот професионален стандард и, воопшто, далеку под неговите сериозни заложби за „вистинските“ вредности во културата.

Па уште објавува фотографии каде што е снимен со овие двајца соработници, пријатели или, како што навестува самиот – „молители“, за да им помогне на професионален план, а тој, во името на принципите на неговата продукциска и експертска строгост ги одбива, а тие остануваат фрустрирани и нереализирани. Но, што да се прави

– инсинуира овој „акробат“ на мисловноста, кога тоа што му го нуделе било лошо, а нив не ги бивало. Уште ли? И тој сето тоа го екстраполира во сегашноста.

Патем, лепи уште неколку „професионални“ шлаканици на по некој уметник што го поддржува „режимот“, пред да се истава од мрежата како вејка однесена од виорот.

Многу малку „штоф“ има во овие негови провинцијални скенирања во длабините на уметноста, потфати за кои ниту има дух, а ниту, пак, вистинско есенцијално искуство, што многу добро се гледа по бедата и креативната мизерија на неговата скрибоманија, која немо ја наметнува секаде каде што може, почнувајќи од лукративните позиции во мрежата на Сорос, па сè до неговите академски авантури и буџетски паразитирања (со оглед на пропагандистичките беседи што ги држи пред студентите, за кои, секако, не е ни платен).

Но сето тоа е едно исто стадо фрустрирани муфлони, чијашто кулминациска ситуација во уметноста е варварското дивеење на криминалците од ситен калибар, кои за десет евра фрлаат куртони полни со боја врз фасадите на државните институции. Понекогаш и кршат излози – а тоа е веќе радикална позиција и тој тука се колеба дали е, можеби, политички некоректно ако ги пофали?

И со таква морална беда, тој влегува во шокантно суетно просудување и во крајно непристојно себевеличење врз база на празна несоодветна цитатологија и уште побанална фактографија, која ниту може да ја инкорпорира во една конзистентна и целисходна мисла, ниту, пак, успева стратигиски да ги урне креативните постулати на своите опоненти.

Но нека се перчи како мисир на буниште, карикатуралноста и гротескноста, што ги емитува наоколу, може да биде дури и инспирација за плитките фасцинации на таканаречените шарени соросидни бројлери со револуционерни комплекси. ■

„КРАМЕР ПРОТИВ КРАМЕР“

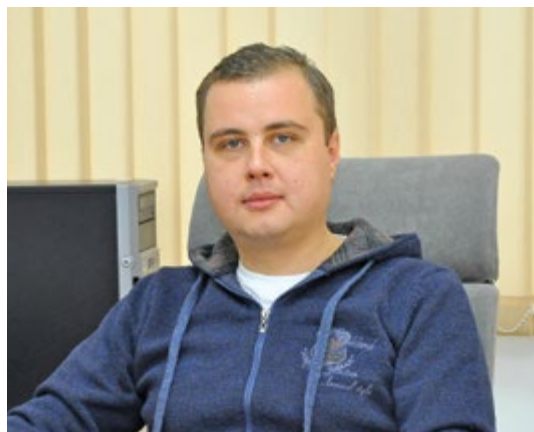

Откажувањето на Специјалното јавно обвинителство од натамошно гонење на Зоран Заев и неговата логистика олицетворена во Зоран Верушевски и два-три споредни лица кои вршат исклучително неспоредни работи го отвори или затвори најголемиот судски трилер во самостојна Македонија, на кој можеме слободно да му ставиме филмски наслов „Крамер против Крамер“

Неуставното СЈО од првиот ден на своето основање отвори јавна војна против легитимното Јавно обвинителство во државата, па така „обвинителство против обвинителство“ стана една бескрајна приказна која го забавува, пали и расплакува македонскиот народ веќе втора година.

Она што СЈО сакаше да му го залепи како најгрда етикета на Јавното обвинителство, дека е нетранспарентно, субјективно, пропартиско и диригирано, СЈО сега го прави стопати посилно и во уште погрда форма. Ајде да се потсетиме:

СЈО беше формирано непосредно по Договорот од Пржино, што ние од ГРОМ точно го именувавме како „пржинска измама“. Клучниот предмет за кој се формираше СЈО беше „Пуч“. Со него требаше да се реши кој прислушувал, кој го нарачал прислушу-

Пишува | м-р Љујчо Пренцов,
органizaциски секретар на ГРОМ -
Граѓанска оиција за Македонија

вањето, за кои цели и кој го платил, со оглед на фактот дека беа најдени поголема сума пари кај луѓето што го признаа делото.

Ама, нели, станува збор за пржинска измама, предметот „Пуч“ во изминатиот период беше

12 пати одложуван од Катица, Заев и од неговите адвокати и, за волја на вистината, двапати поради болест и смена на поротник, за да во вештачкиот вакуум успеат да купат време отворајќи разни небулозни предмети, како „Тврдина“ и што ли уште не, а целта, и тогаш и сега, тврдам дека е да не се дознае кој ги вршел прислушувањата во Република Македонија. Тоа е приоритет број 1! Всушност, интенцијата е да ставиме сè под тепих и да констатираме пред целиот свет дека Груевски, Мијалков и Јанкуловска цело време сами се прислушувале (нема да навлегувам во лагите на Заев кога на прес-конференција изјави дека од државата само Груевски и Мијалков не биле прислушувани?!). А, човекот може и не лажел, едноставно - не знаел. Како дозирано му ги давале податоците и сознанијата, така како што му прилега, истрчуваше на прес.

Бидејќи предметот „Пуч“ е повлечен, се разбира, најкукавички што можеше, со соопштение пред еден од најголемите христијански празници, Водици-Богојавление, што, значи СЈО се јави - навистина се јави во неговото вистинско светло!

Односно, со тоа си ставија печат за сопствено самораспуштање пресекувајќи го темелот врз кој се основани.

Ќе останат да висат во јавноста крупното прашање и дилема како „најистакнатите и најголеми борци“ за човекови права, слобода, демократија и за транспарентност не дозволува јавноста (таа која во континуитет ја замајуваат со фати-пушти недовршени случаи) да види дали Заев од четирите посети на премиерскиот кабинет на Илинденска само барал предвремени парламентарни избори или, пак, мавтал со це-

деа со снимени приватни телефонски разговори и ценувал со нив. Јавноста ќе остане во дилема и за тоа што навистина е одземено од семејниот дом на Верушевски на 22 јануари 2015 година, што криеле во неколкуте лаптоп-компјутери и во шесте мобилни телефони што летаа низ прозорец од куќата во паника и безумие. Јавноста сè уште ќе остане без одговор и за тоа што имало во пронајдените илјадници фајлови и снимени разговори во компјутерите на Верушевски, кои документи ги преведувала неговата сопруга, како и, се разбира, кој е премиерот на државата што наводно му нуди азил на Верушевски?!

Ова се најинтригантните и најкрупни прашања за државата и граѓаните кои живеат во неа, ова се прашања поврзани со безбедноста на сите два милиона жители! Наместо тоа, СЈО прибегнува кон друг трик, за јавноста да не зборува за овие прашања, па, повторно, преку „Фејсбук“, нè замајува со озборувања од типот дали требало да се купи „мерцедес“ или возило од друг производител?! За тоа време, за жал, суштината ни бега.

Исто така, претпоставувам, во ваков стил ќе останат neodговорени и прашањата за тоа против кои сè обвинители и истражители од СЈО има поднесено кривични пријави, дали навистина се заканувале и изнудувале изјави од сведоци, што стана со пријавата, односно претставката од еден управен судија против обвинител во СЈО, дали кривичните пријави од МВР против обвинители и истражители од СЈО ќе добијат судски епилог. И уште дузина дилеми.

Помина веќе една година, а СЈО не дава документи за ниту еден од овие случаи..

Она што ќе остане е следново: Неколку луѓе од водачите на ВМРО-ДПМНЕ ќе се влечат по судови за искреирани сензационалистички приказни, додека, пак, водачите на СДСМ ќе си седат во топлите канцеларии на Бихаќка, ќе се возат по јахти,

зимски центри и егзотични дестинации. Ова јавноста не смее ниту да го заборава ниту да го дозволи. Не може сè да заврши со „пу, пу се шегувавме“.

И онака, најтривијално, човечки, па и озборувачки нешто останува да копка: Нели малку ѝ фали на јавноста како тоа во неврзан разговор Заев ја освојува Шеке-ринска, како Стево Пендаровски го оспорува легитимитетот на својот лидер во скопските кафеани и слични „будалаштини“ кои се во доменот на приватноста на „чесните“ опозиционери. Дали тие од СДСМ се само господа во свилени и бели ракавици кои глумат „нобл“, а меѓусебно се пцујат како кочијаши. Но, нејсе.

На крајот, уште еднаш сакам да го повторам ставот на ГРОМ, а тоа е дека со откажувањето од гонење во случајот „Пуч“, се отвораат вратите за натамошни нови аболитии бидејќи неспорен факт е дека овој потег на СЈО е уште една, нова и оригинална аболитија на Зоран Заев, и тоа од неуставното СЈО.

Единствената институција во државата што во согласност со Уставот и законите во Република Македонија може да даде аболитија е Претседателот на државата. Кога Ѓорѓе Иванов потпиша десетици аболитии, ГРОМ, принципиелно, беше првата политичка партија во РМ која ги оспори истите, не како правно неиздржани, туку како политички некоректни. Затоа што судот е тој што е надлежен и одлучува.

Затоа принципиелно, предупредуваме дека оваа аболитија кон Заев и објективно го отвора патот кон можни нови аболитии. Тогаш, сега тивките, да не речам замолчени борци за слобода, демократија и транспарентност, не ќе имаат кредибилитет да оспоруваат што било.

И како за крај, не е важно дали Заев ќе добие уште некоја аболитија плус, туку тоа што единствени кои секојдневно губат се граѓаните на Република Македонија. ■

СО АЛУМИНИУМСКИ ПРОЗОРЦИ, СМЕТКИТЕ ЗА ГРЕЕЊЕ ЌЕ СЕ ПРЕПОЛОВАТ

Надоместот на дел од средствата за купени и вградени ПВЦ или алуминиумски прозорци ќе имаат право да го остварат лицата што имаат купено и вградено во своите домови ПВЦ или алуминиумски прозорци во периодот од денот на објавувањето до денот на завршувањето на јавниот оглас. Доделувањето на надоместот ќе се врши по принципот „прв дојден прв услужен“

Пишува | Александрија Сџевковска

Намалување на сметките за греење е приоритет на секое семејство, а тоа може да се постигне преку заштеда на енергијата. Трошењето помалку енергија, а домот, сепак, да биде стоплен се постигнува преку поставување сончеви колектори и замена на старите дотраени прозорци со нови, ПВЦ или алуминиумски. По оваа основа со инвестирање во сончеви панели и во квалитетни стаклени површини можат да се заштеди околу 50 отсто, односно за толкав процент да се намалат сметките за струја, при што вложените средства можат да се вратат за неколку години. За да им помогне на граѓаните да заштедат енергија, Министерството за економија веќе неколку години дава субвенции за вградување сончеви колектори, а од годинава има и нова субвенција, за вградување ПВЦ и алуминиумски прозорци.

Со вградување квалитетни прозорци топлинските загуби би можеле да се намалат за една половина, а инвестицијата ќе ви се исплати за три до пет години. Според слободна процена, вградувањето алуминиумска столарија во трисобен стан може да чини од 1.200 до 2.000 евра, во зависност од квалитетот и од големината на стаклените површини. Заштедите се остваруваат преку месечните сметки, доколку се грее на струја – велат стручњаците за енергетска ефикасност.

Од Министерството за економија најавуваат дека за овие субвенции огласот ќе биде објавен до крајот на месецов, и ќе трае до крајот на август.

Ќе се надоместува дел од трошоците за купени и вградени ПВЦ или алуминиумски прозорци во домаќинствата за 2017 година, а за таа намена се обезбедени дури 20 милиони денари, при што се надоместуваат до 50 отсто од направените трошоци, но не повеќе од 500 евра во денарска противвредност по домаќинство - информираат од Министерството за економија.

Надоместот на дел од средствата за купени и вградени ПВЦ или алуминиумски прозорци ќе имаат право да го остварат лицата што имаат купено и вградено во своите домови ПВЦ или алуминиумски прозорци во периодот од денот на објавувањето до денот на

завршувањето на јавниот оглас. Доделувањето на надоместот ќе се врши по принципот „прв дојден прв услужен“, сè до искористување на предвидените средства во буџетот на Република Македонија за оваа намена.

Надоместот на дел од средствата за купени и вградени ПВЦ или алуминиумски прозорци ќе го остварат лицата со доставување на следниве документи: пополнет образец за барање, кој може да се подигне во архивата на Министерството за економија или да се обезбеди преку интернет-страницата на министерството: www.economy.gov.mk, доказ во оригинал дека е извршено купувањето на ПВЦ или алуминиумски прозорци, и тоа: фискална сметка, или фактура со извод од деловна банка по денот на објавувањето на огласот. Доколку купувачот достави доказ во оригинал за направените трошоци за вградувањето на ПВЦ или алуминиум-

ски прозорци (фискална сметка или фактура со извод од деловна банка по денот на објавувањето на овој оглас), ќе му бидат земени предвид при утврдување на надоместот на дел од трошоците за купени и вградени ПВЦ или алуминиумски прозорци во домаќинствата. Едно лице може да поднесе само едно барање за добивање надомест.

Деновиве се очекува објавување и на новиот оглас за субвенционирање вградување сончеви колектори од страна на Министерството за економија. Досегашната практика покажува дека сè повеќе домаќинства се определуваат да штедат електрична енергија преку вградување сончеви колектори, што е исплатлива инвестиција со оглед на тоа дека земјава има од 240 до 270 дена сончева енергија.

Пресметките покажуваат дека преку овие системи домаќинствата можат годишно да заштедат од 1.500 до 2.400 киловат-часови електрична енергија или 14.820 денари годишно, во зависност од инсталираниот систем и од цената на електричната енергија. Пресметките на Агенцијата за енергетика се дека инвестицијата се враќа за пет до шест години, со оглед на трајноста на системот од 10 до 25 години.

Инвестицијата за вградување ваков систем, според пресметките на Аген-

цијата, е од 27.675 денари до 83.025 денари.

Пазарната цена на малите системи што се користат во домаќинствата се движи од 650 до 2.500 евра, а за големите од 10.000 до 100.000 евра. Дополнително се плаќа и монтажата, која, исто така, зависи од системот што се вградува и се движи од 100 до 250 евра за малите системи.

За споредба, едно четиричлено домаќинство годишно троши најмалку по 400 евра за топла вода и најмалку по 700 евра за затоплување на просторот. Ако 1.200 евра се вложат во квалитетен сончев систем, инвестицијата ќе се врати за четири години.

Стратегијата за унапредување на енергетската ефикасност покажува дека 42 отсто од потрошената електрична енергија е за домашните апарати, 28 отсто за греење, 18 отсто за топла вода, а 12 отсто за осветлување.

Ова беше причина и за субвенционирање на граѓаните што инсталираат соларни топлински системи, кои Министерството за економија ги воведо во 2007 година, а го продолжува и годинава.

Годинашниот буџет за надоместување на дел од трошоците за купени

и вградени сончеви термални колекторски системи во домаќинствата е зголемен, па место досегашните шест милиони денари, сега изнесува 16 милиони денари, додека условите остануваат исти, односно се надоместуваат до 30 отсто од направените трошоци, но не повеќе од 300 евра во денарска противвредност по домаќинство за 2017 година - информираат од Министерството за економија.

Според критериумите, за оваа мерка можат да аплицираат сите домаќинства што имаат купено и вградено колекторски систем во своите домови во периодот од денот на објавување на јавниот оглас до денот на неговото завршување, а притоа го немаат искористено правото на поврат на дел од средствата за обезбедување и за вградување сончеви термални колекторски системи во својот дом врз основа на претходните јавни огласи на Министерството за економија објавени во 2007, 2009, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015 и во 2016 година. За да добијат субвенција барателите ќе треба да поднесат: пополнет образец за барање, кој може да се подигне во архивата на Министерството за економија или да се обезбеди преку интернет-страницата на Министерството: www.economy.gov.mk, доказ во оригинал дека е извршено купувањето сончев термален колекторски систем, и тоа: фискална сметка, или фактура со извод од деловна банка по денот на објавувањето на огласот. Доколку купувачот достави доказ во оригинал за направените трошоците за вградувањето на соларниот колектор (фискална сметка или фактура со извод од деловна банка по денот на објавувањето на овој оглас), тие ќе му бидат земени предвид при утврдување на надоместот на дел од трошоците за купени и вградени сончеви термални колектори. Едно лице може да поднесе само едно барање за добивање надомест. Доделувањето на средствата ќе се одвива по пат на јавно извлекување.

Досега се субвенционирани 4.237 домаќинства од 14.785, кои конкурираа на огласите за субвенционирање. Вкупно одобрени средства за оваа намена, заклучно со 2016 година, се 54 милиони денари. ■

ПРИСТИГНА И ПЕТТИОТ ПАТНИЧКИ ВОЗ ВО МАКЕДОНИЈА

Пристигна петтиот патнички воз во Македонија, а наскоро треба да пристигне и шестиот воз и со тоа да се заокружи планираната инвестиција на „Македонски железници“ за набавка на шест патнички воза, со вкупна инвестиција од 25 милиони евра.

Досега четирите воза што се пристигнати веќе сообраќаат на неколку делници.

Освен набавката на шесте патнички воза, во „Македонски железници“ се набавени 150 товарни возови со вкупна инвестиција од 15 милиони евра.

ПЛАНИНСКИ, БАЊСКИ, ТРАНЗИТЕН - НАЈПЕРСПЕКТИВНИ ВИДОВИ ТУРИЗАМ ВО МАКЕДОНИЈА

Планински, бањски и транзитен се трите видови туризам што имаат голем потенцијал во Македонија. Според туристичките работници, не се помали можностите за развој и на алпинизмот, пештерскиот, ловниот и религиозниот туризам. Доходовни можат да бидат и конгресниот, спортскиот и рекреативниот туризам. Кај нас моментно доминираат езерскиот и градскиот туризам со фокус на Скопје како културна дестинација. Но, во согласност со перспективите и можностите, планинскиот, бањскиот и транзитниот туризам се клучни и државата треба да се фокусира на нив зашто расположливите потенцијали во овој сегмент се големи, а не се доволно искористени. Ако земјата сака и има цел да ги оствари проекциите дефинирани во Стратегијата до 2021 година туризмот да учествува со пет отсто во БДП, прво треба да се зголеми соработката меѓу државните институции и бизнис секторот во насока на заедничко креирање на политиките, да се спречи нелојалната конкуренција од т.н. човек-агенции и да се подигне свеста за хигиената како еден од основните постулати за развој на туризмот.

ПЛАТИТЕ НА РУДАРИТЕ СТИГНАА ДО 500 ЕВРА

Просечната плата на вработените во рударскиот сектор во ноември минатата година изнесува 27,731 денари и е за 10,5 отсто повисока споредено со истиот месец претходната година, покажуваат податоците на Државниот завод за статистика. Најголем раст на платите во овој сектор е забележан кај вадењето метални руди, и тоа за 13,2 отсто на вкупна исплатена просечна не-

то-плата во ноември од 31.219 денари или 500 евра. За 15,5 отсто се зголемени платите во помошните услужни дејности во рударството на 26.215 денари, додека во рудниците за вадење камен, според Државниот завод за статистика, просечната исплатена нето-плата во ноември минатата година изнесувала 23.356 денари и била за 5,7 отсто повисока споредено со истиот месец претходната година. Единствено намалување на платите Заводот регистрирал кај рудниците за вадење јаглен и лигнит, каде што нето-платата во ноември бележи намалување за 9,4 отсто, на 19.376 денари. Минатата година беа рестартирани два рудника, „Злетово“ во Пробиштип и „Тораница“ во Крива Паланка, кои речиси една година беа под стечај. Новиот инвеститор, бугарската компанија „Минстрој“, најави дека ќе ги врати на работа сите 1.000 рудари и ќе им даде поголеми плати.

ЕКОНОМСКАТА СОРАБОТКА ДА БИДЕ ПРЕД ПОЛИТИКАТА

Стопанските комори на Македонија и на Србија апелираат до владите на двете држави да направат сè што е потребно за да не се нарушат добрососедските односи бидејќи добрите политички односи се предуслов за зголемување на трговската размена. Македонија и Србија традиционално соработуваат економски, но имаат

соработка и во различни регионални и мултилатерални иницијативи. Последните пет години обемот на трговската размена меѓу двете држави надмина 600 милиони евра годишно, со тенденции за раст. И во однос на инвестициските вложувања меѓу двете држави забележани се позитивни текови.

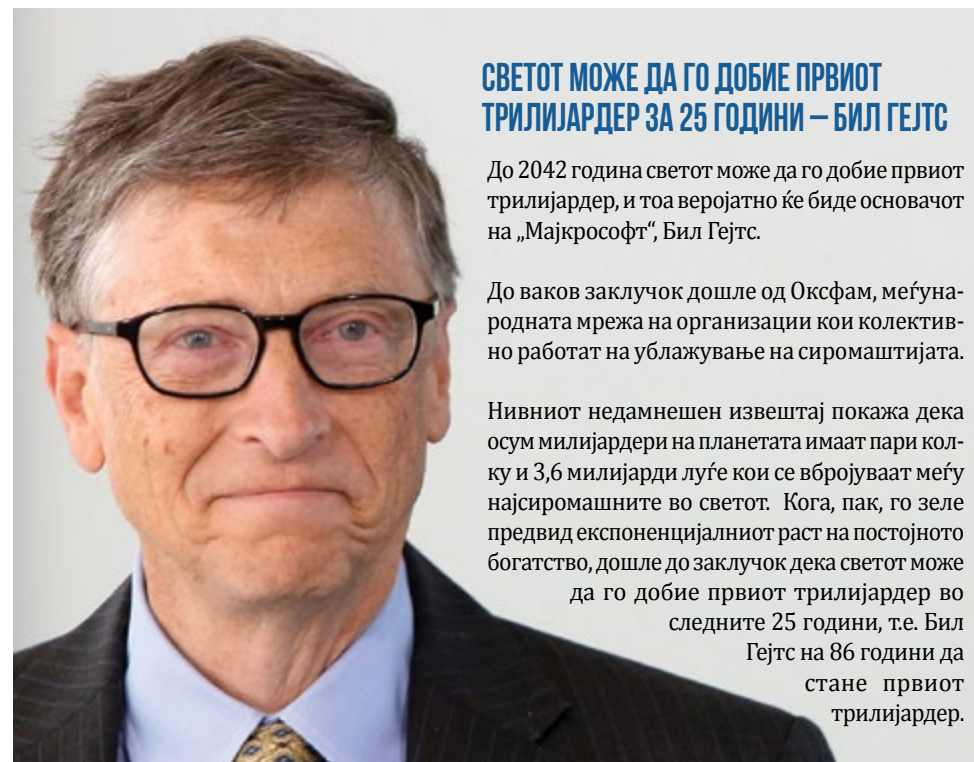
КАТАСТАРОТ ЌЕ БАРА ПРОДОЛЖУВАЊЕ НА РОКОТ ЗА ЕЛАБОРАТИ ЗА ЛЕГАЛИЗАЦИЈА

Петнаесет илјади геодетски елаборати неопходни за комлетирање на документацијата за легализација на дивоградби не се доставени до општините до истекот на законскиот рок на крајот на минатата година поради што Катастарот ќе побара продолжување на рокот.

Податоците од геодетските фирми покажуваат дека до крајот на декември лани 5.000 елаборати, иако биле изготвени, не биле подигнати од странките. Геодетските фирми не успеале да изработат десет илјади елаборати затоа што барањата за нив биле поднесени пред истекот на рокот и немале доволно време. Катастарот ќе ја информира Владата за ваквата состојба со барање за

продолжување на рокот за доставување елаборати за да се даде простор овие 10.000 елаборати да можат приватните геодетски фирми да ги изработат за да бидат доставени, а 5.000 елаборати граѓаните да ги подигнат и да ги достават до општините. Од март 2011 година кога почна процесот на легализација заклучно со 31 декември лани геодетските фирми примиле 240.000 барања за изготвување елаборати. Од нив 225.000 се изработени и се подигнати од странките.

СВЕТОТ МОЖЕ ДА ГО ДОБИЕ ПРВИОТ ТРИЛИЈАРДЕР ЗА 25 ГОДИНИ – БИЛ ГЕЈТС

До 2042 година светот може да го добие првиот трилијардер, и тоа веројатно ќе биде основачот на „Мајкрософт“, Бил Гејтс.

До ваков заклучок дошле од Оксфам, меѓународната мрежа на организации кои колективно работат на ублажување на сиромаштијата.

Нивниот недамнешен извештај покажа дека осум милијардери на планетата имаат пари колку и 3,6 милијарди луѓе кои се вбројуваат меѓу најсиромашните во светот. Кога, пак, го зеле предвид експоненцијалниот раст на постојното богатство, дошле до заклучок дека светот може да го добие првиот трилијардер во следните 25 години, т.е. Бил Гејтс на 86 години да стане првиот трилијардер.

СЛОВЕНЕЧКИОТ ПЛАСТИЧЕН ОТПАД ЌЕ СЕ УНИШТУВА ВО АВСТРИЈА

Пластичниот отпад од Љубљана и околината ќе се превезува во Виена и на непрофитна основа ќе се спалува во една од трите виенски печки.

Тоа е договорено во рамки на соработката на тие два побратимени градови, потврди љубљанската комунална фирма „Снага“.

Според аранжманот на Љубљана и на Виена, словенечкиот отпад во Австрија ќе се спалува на непрофитна основа, по цена од 54 евра за тон, а цената би била

покриена со енергијата која се добива од тој спален отпад, па Љубљана би го платила само превозот.

ИРАК ИМА ДОБРА ВЕСТ ЗА ИЗВОЗНИЦИТЕ НА НАФТА

Американската лесна нафта се тргува близу нивото од 53 долари за барел откако Ирак соопшти дека е на чекор од исполнување на својот

дел од ветеното намалување на производството.

Ова ниво е договорено со Организацијата на земјите извозници на нафта (ОПЕК) поради намалување на глобалните резерви.

Американската лесна нафта се зголеми за 55 центи на 53,30 долари за барел на берзата во Њујорк, додека северноморската нафта брент зајакна за 39 центи на 55,62 долари за барел. Ирак ја намали испораката за 180.000 барели дневно, а ќе намали уште 30.000 барели до крајот на месецот.

ВРЕДНОСТА НА ЛИРАТА ПРОДОЛЖУВА ДА ПАЃА

Централната банка на Турција ја зголеми каматната стапка за кредити кои се одобруваат за една ноќ за 75 базични поени. Ова е најновиот во серијата потези со цел да ѝ се помогне на ослабената лира, која загуби една четвртина од својата вредност во однос на доларот во изминатите години.

Комитетот на банка за монетарна политика соопшти дека каматната стапка за кредити за една ноќ е зголемена на 9,25 отсто од 8,5 отсто, што е второ зголемување на каматата од ноември минатата година. Еднонеделната REPO стапка, сепак, го задржа нивото од 8,0 отсто. Лирата во оваа година бележи пад од 8 отсто, по двоцифрениот пад во 2015 година и 2016 година, додека инвеститорите се загрижени за политичката несигурност во земјата и забавување на турската економија.

ШВАЈЦАРСКАТА УСБ ПРЕПОРАЧУВА ИНВЕСТИРАЊЕ ВО ЕВРА

Додека инвеститорите се сомневаат во иднината на еврото, најголемиот светски менаџер за управување со средствата на богатите ги советува своите клиенти да инвестираат во евра. УСБ Велт Менаџмент препорачува купување на европската валута, за која сметаат дека е потценета во однос на доларот. Тие очекуваат дека еврото во наредните шест месеци ќе зајакне за околу 7 отсто, на 1,15 долари.

По Брегзит и референдумот во Италија, со потенцијално продолжената политичка нестабилност поради изборите на европското тло, оваа година ЦПМ Морган препорачува продажба на евра во корист на швајцарскиот франк како заштита од политички ризици, додека Голдман Сакс предвидува паритет на еврото во однос на доларот во наредните 12 месеци.

Рекоа, не порекоа

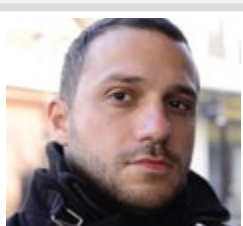
**АНТОНИО
МИЛОШОСКИ**

Катица Јанева знае дека признанието на Свонко Костовски е непобитен доказ за организираната криминална мрежа на Заев и Верушевски. И знае дека комуникацијата на „Скајп“ во којашто се заговараат и граѓански немири е непобитен доказ за делувањето на оваа група. Катица Јанева знае дека материјалите се обезбедени со посебни истражни мерки и тие ја потврдуваат одговорноста на Заев. Затоа госпоѓата Јанева се одлучи со политички акт, а не со обвинителски или правен акт да го заштити политичарот Зоран Заев којшто ја злоупотребува политиката за да се затскрие од своите криминални влијанија.

**ГОРДАНА
СИЛЈАНОВСКА**

Не треба да бегам од фактот дека Македонија е мултикултурно општество. Меѓутоа, ако ги анализирате мултикултурните општества во светот, ќе видите дека во нив има код за комуникација, што најчесто е еден јазик заради мултикултурниот карактер.

**ПАВЛЕ
БОГОВСКИ**

Без да навлегувам подлабоко, ќе кажам дека – имајќи предвид низ што сè поминаа и поминуваат Владимир Милчин и Фани Каранфиловска-Пановска, мислев дека земаат повисоки плати од сумите што ги објави „Курир“. И мислам дека заслужуваат.

ЛИЧНОСТ НА НЕДЕЛАТА

Фани Каранфилова-Пановска

ВО ИМЕТО НА ФАНИ, МИЛЧИН И СВЕТИОТ СОРОС

Рогена на:
22 септември

Образование:
Економски факултет

Професија:
директорка на ФООМ

Нема човек во земјава што толку пожртвувано застанал во одбрана на своите месечни примања колку што изминатава недела новопечениот пратеник Павле Богоевски се ангажира во одбрана на платата на извршната директорка на Фондацијата Отворено општество, Фани Каранфилова-Пановска.

„Ние се занимаваме со тоа кој колку е платен и кој е „поавтентичен“ протес-

тант. Без да навлегувам подлабоко, ќе кажам дека – имајќи предвид низ што сè поминаа и поминуваат Владимир Милчин и Фани Каранфиловска – Пановска, мислев дека земаат повисока плата од сумите што ги објави „Курир“. И мислам дека заслужуваат“, напиша Богоевски на социјалните мрежи чекајќи ги собраниските седници.

Исто така, никој досега не си го бранел претходникот во директорското столче толку пожртвувано колку Каранфилова-Пановска во „Топ тема“ на „Телма“.

■ Ве молам, да не разговараме за Владимир Милчин и за монтираниот процес за лустрација кон овој човек.

ЛИЧНОСТ НА НЕДЕЛАТА

Јас ве молам, ако може, да не разговараме за луѓе што не се присутни овде. Не се плашам, но се чувствувам непријатно да разговарам за луѓе што не се присутни во студиото. И тоа не е темата на дебатата - нервозно реагираше Каранфилова-Пановска и со помош на водителката ја промени темата на разговорот за организацијата на чиешто чело е – платена со парите на Сорос, која до вчера ја раководеше лустрираниот режисер Милчин.

Веројатно да беше во емисијата и Милчин, ќе заста-неше во одбрана на Сорос за да се затвори „синцирот на исхрана“ во отвореното општество.

Во отсуство на владетелот од сенка, Каранфиловска ја презеде неговата улога како што ја презеде и пред една и пол година функцијата, па застана меѓу Чилиманов и Сорос.

■ Фондацијата „Отворено општество Македонија“ е создадена во 1992 година. Една од првите работи што ги има направено Џорџ Сорос за оваа земја е што тој прв ѝ даде кредит во времето кога ниедна финансијска институција не ценеше дека Македонија е кредитоспособна држава, во времето на ембаргото од Грција и нафтената криза - изјави директорката ФООМ во емисијата „Топ тема“ на „Телма“ реагирајќи на констатациите на новинарот Цветин Чилиманов.

Каранфилова-Пановска е личност на неделата како најсилната алка во синцирот меѓу парите и платените. Со нејзин потпис 2,5 милиони долари од џебот на Сорос се влеваат во џебовите на платените протестанти, борци за слобода, борци за човекови права и за што уште не во Македонија.

Каранфилова-Пановска е личност на неделата зашто

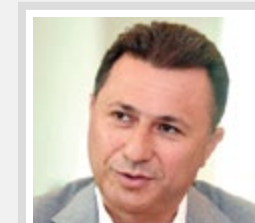
зад неа застана војска корисници на благодаритите од нејзините потписи, а таа, пак, повторно застана со жив сид пред Сорос.

■ Сериозна клевета е дека Сорос е безбедносна закана, некому му треба параван за неспособноста и за недостигот од капацитет. ФООМ работи отворено и транспарентно и сè што спроведува и има повеќе од потребно на нашата веб-страница. Никогаш не сме се судриле со институциите, првпат се случува сега постизборно да биде најавена инспекција од УЈП и во сите невладини организации финансира-ни од ФООМ. Апсолутно дека УЈП има мандат да го контролира работењето, но симптоматично е што досега ниедна власт не почувствувала потреба преку УЈП да прави оркестриран упад во ФООМ. Нападите и контролите не стивнуваат, ВМРО-ДПМНЕ секој ден не потсетува дека требало да има десоризацијата, ако формира влада ќе почувствуваме ефекти. Но, само Глобалниот борд донесува одлука дали Сорос ќе функционира во Македонија или не. Дотогаш остануваме посветени на принципите на отвореното општество - рече Фани Каранфилова-Пановска.

Каранфилова-Пановска е личност на неделата затоа што нема одговор зошто огромен процент од европскиот буџет на Сорос оди токму на Македонија и тоа, по правило, секогаш пред избори. ■ (P.P.)

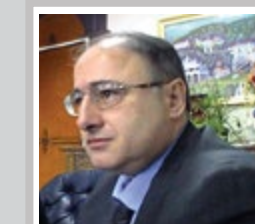
Рекоа, не порекоа

**НИКОЛА
ГРУЕВСКИ**

Голема грешка беше што досега се доделуваа симболични средства за НВО. Многумина велеа дека тоа не е во ред, но ние не го сфативме. По сето тоа преку што поминавме, сфативме дека нашите невладини организации се монополизирани од страна на една институција, на едно лице. Ние мора да го демонополизираме овој сектор. Се разбира, постојат многу работи кои се однесуваат на конкретни проекти, како што е автопатот и други проекти.

**УМБЕРТО
ПАСКАЛИ**

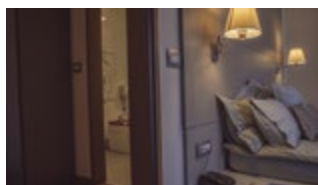
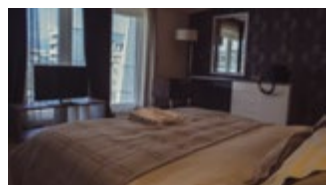

Сорос нема голема иднина во политиката. Новото раководство го гледа како непријател на американскиот народ. Очигледно, тој не може да запре со своите провокации; со разнишано его и галопирачка сенилност, неговата моќ е урната. Неговите измеќари веќе не ја претставуваат американската „држава во сенка“. Тој веќе не може да ги корумпира луѓето делејќи им пари за операции кои сега ќе се сметаат за напад против националните интереси на САД.

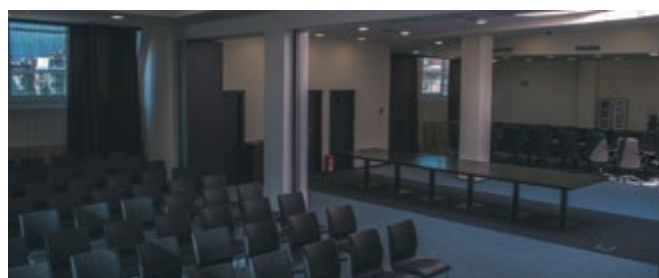
**БРАНКО
ГЕРОСКИ**

Има нешто „длабоко перверзно“ во начинот на кој некои наши божемни медиуми, кои згора се огласуваат и како опозициски, влетаа во хајката на чилимановци и компанија против Соросовата фондација во Македонија обидувајќи се да фатат приклучок во судирот од „библиски“ размери Трамп против Сорос. Перверзијата, имено, се состои во обидот јавната дебата да се сведе на простачка расправија за висината на платите на челниците на Фондацијата „Отворено општество“ во Македонија, без притоа да се проверат елементарните факти и без да се има предвид ексклузивното право на Џорџ Сорос да ги определи надоместоците за своите челни менаџери ширум светот, кои водат крупни и чувствителни донаторски операции.

Нуди незаборавен престој на своите гости
со луксузно сместување, извонредна храна
послужена во елитен ресторан

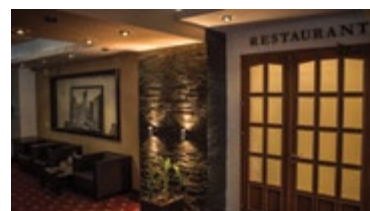
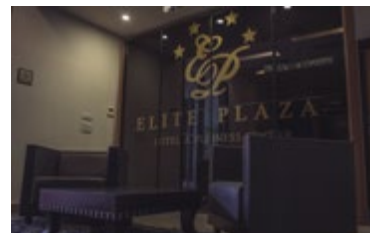
ЕЛИТ ПЛАЗА
Хотел и Бизнес Центар – Скопје

• • • www.eliteplaza.mk • • •

Нова приказна во градош

**Модерен и луксузен
хотел со 4 ѕвезди**

Лоциран позади
Универзалната сала
во Скопје

2 комплетно опремени конференциски и свечени
сали за прослави, деловни простории како и катна гаража
на 5 нивоа во склоп на самиот хотел

За миговите за релаксација и рекреација ЕЛИТ ПЛАЗА
нуди најсовремено опремени Фитнес и спа центар

ЕЛИТ ПЛАЗА - Хотел и бизнис центар Скопје • Тел: +389(0) 2 5514 888 | info@eliteplaza.mk | reception@eliteplaza.mk

СВЕТ

СТАВОВИТЕ НА РЕКС ТИЛЕРСОН ОСТАНУВААТ МИСТЕРИЈА

Mr. Rex Wayne Tillerson

Комитетот за надворешни односи на Сенатот го поддржа изборот на Рекс Тилерсон за државен секретар на американскиот Стејт депармент, со тесно мнозинство од само еден глас, 11-10, сите републиканци гласаа за него, а сите демократи гласаа против. Последната потврда од целиот состав на Сенатот е речиси сигурна, откако тројцата републиканци, Марко Рубио, Џон Мекејн и Линдзи Грејем, кои претходно се противеа на неговото именување, сепак решија да го поддржат

Со Тилерсон на чекор да стане државен секретар, се поставува најважното прашање што ќе прави откако ќе ја преземе новата функција. Одговорот? Всушност, никој не знае.

Прва работа, ние, во основа, не знаеме многу во што, всушност, верува Тилерсон. Неговото минато како извршен директор на „Ексон мобил“ значи дека ние имаме многу малку информации за тоа како тој ја разбира надворешна политика на САД, а неговото сослушување во Сенатот не ни разјасни многу работи.

Втора работа, не знаеме колку Тилерсон ќе биде моќен. Можно е да биде маргинализиран, но, исто така, можно е да биде во позиција да игра клучна улога со оглед на длабоките поделби во тимот за надворешна поли-

тика на Трамп. Тоа ќе се утврди по пристапот и по влијанието што го има врз Трамп лично, нешто што не го знаеме во моментов.

Резултат на тоа, тогаш, е скок во непознатото. Ние, веројатно, знаеме помалку за тоа како Тилерсон ќе го води Стејт депарментот од повеќето други секретари во поновата историја.

Што, всушност, мисли Рекс Тилерсон?

Една од главните работи во корист на Тилерсон е дека тој има многу повеќе искуство со водење огромна меѓународна бирократија од типичните назначени лица во кабинетот. „Ексон мобил“ е вистински свер со 75.000 вработени, кој редовно преговара со повеќе од 50 земји каде што оперира.

Компанијата повеќе функционира како независна влада, со своја прилично голема внатрешна разузнавачка служба, за разлика од традиционалните корпорации. Прочитајте некоја книга за „Ексон“, како на пример „Приватна империја“ од познатиот новинар Стив Кол, и ќе научите за тоа како „Ексон“ се обидува да примени сила на владите богати со нафта, како Венецуела и да раководи приватни армии во светот. Џорџ Буш, според Кол, еднаш му рекол на тогашниот премиер на Индија, Манмохан Синг, „Никој не може да им каже на тие момци [Ексон] што да прават“.

Но, „Ексон“ има една цел: да прави пари. Владата на САД, очигледно, има многу поширок сет цели, почнувајќи од одбрана на американските сојузници за одржување на глобалната трговија до промовирање на човековите права.

Не е јасно што мисли Тилерсон за овие цели. Минатите државни секретари имале искуства што ги принудиле да ги искажуваат своите ставови за надворешната политика во значителна длабочина: Колин Пауел беше генерал, Кондолиза Рајс беше професор по меѓународни односи, и двајцата Хилари Клинтон и Џон Кери

беа сенатори што се кандидираа за претседател. Тилерсон нема такво искуство.

Прашањето, делумно, е прашање на приоритети - колку Америка треба да ѝ даде приоритет на основната посветеност на човековите права и на глобалната стабилност, наспроти својот финансиски или стратегиски интерес.

Под раководството на Тилерсон, „Ексон“ соработувал со авторитарни режими, вклучувајќи и брутални лидери како лидерот на Екваторска Гвинеја, Теодоро Обијанг Нгема Мбасого. Во неколку наврати, „Ексон“, под раководство на Тилерсон, ја поткопа американската надворешна политика. Во 2011 година, САД се залагаа за национален договор за нафтата во Ирак, што сметаа дека е од суштинско значење за обединување на сунитите, шиитите и на курдите во земјата. „Ексон“ отиде напред и потпиша билатерален договор со курдите да се развие нафтата што ја контролираат, со што „Ексон“ се збогати, но ја поткопа целта на водење политика за нафта преку централната власт во Ирак.

Исто така, постои и посуптилно прашање за начинот на размислување. Дури и ако Тилерсон се грижи и за други работи, освен за нафта, тој е, буквално, извидник, многу е тешко да го спречите вашето минато да влијае врз вашето расудување. Ако со децении сте размислувале за глобалните прашања од аспект на вашата сметка, како што прават лидерите на „Ексон“, колку ќе биде лесно да се почне да се размислува за поширок спектар на приоритети во преговорите со странски лидери? Дали американските финансиски и корпоративни интереси ќе треба да се соочат со непотребна тежина? Сослушувањето на Тилерсон во Сенатот не ја појасни неговата позиција во врска со овие прашања, фокусирајќи се повеќе на Русија и на климатските промени. Па дури и за тоа, Тилерсон не појасни многу, нудејќи нејасни одговори на прашањата поврза-

ни со политичките санкции за Русија и со Парискиот договор за климатски промени.

Кога сенаторот Крис Марфи го праша Тилерсон за кршење на човековите права во Филипини и во Саудиска Арабија, на пример, Тилерсон, едноставно, одби да одговори веќејќи дека му се потребни повеќе информации за тоа што се случува во

факти и ако тие се потврдат ќе имам пристап до многу информации за кои денес немам пристап - изјави Тилерсон.

Фразата „потребни ми се повеќе информации“ што ја употреби неколку пати, му овозможи да ги избегне прашањата од Марфи и од други лица што се обидоа да ги испитаат неговите приоритети и поглед на светот.

овие земји пред да коментира (и покрај фактот дека кршење на човековите права во овие две места се добро познати и добро документирани).

- Јас нема да дејствувам според тоа што го пишуваат луѓето по весниците или според тоа што се фалат дека го направиле. Би-дејќи луѓето се фалат за работи што, можеби, ги направиле, а, можеби, и не. Ќе дејствувам врз

Дури и по сослушувањето, сè уште остануваат отворени големи прашања во врска со светогледот на Тилерсон.

Дали Тилерсон ќе има вистинско влијание?

Без оглед на ставовите на Тилерсон во врска со надворешната политика, останува нејасно колку тие ќе бидат важни во администрацијата на Трамп?

За разлика од претстојниот секретар за одбрана Џејмс Матис, Тилерсон не е во можност лично да им наредува на американските сили и на тој начин директно да ја креира надворешната политика. Неговата задача се преговори, а моќта на преговарачот доаѓа директно од чувството дека тој зборува во име на лице со вистински авторитет, односно претседателот Трамп.

да поверуваат во тоа што го зборуваат и да поверуваат дека ги претставуваат претседателот и владата на САД - вели тој.

Што значи, овластувањата на Тилерсон ќе бидат директно поврзани со тоа дали луѓето веруваат дека тој го има вниманието на Трамп и дека зборува во име на Трамп. Но,

- Стејт департментот располага со најмалку пари и [најмали] средства - вели Илан Голденберг, виш научен соработник во Центарот за нова американска безбедност, кој служел во Стејт департментот на претседателот Обама.

- Нивната работа е да разговараат со други луѓе. И ако вашата работа е да разговарате со други луѓе, тие треба

ние не знаеме и, навистина, не можеме да знаеме однапред колку Трамп ќе му верува на Тилерсон да зборува во негово име и да го известува за надворешната политика.

Сегашните извештаи укажуваат дека Трамп се потпра на својот зет Џаред Кушнер и на поранешниот извршен директор на „Брајтбарт“ Стив Банон за совети за надворешна поли-

тика. Ако тоа е така и Тилерсон не заврши со големо влијание врз Трамп, тогаш тој ќе има малку лично влијае врз формирањето на американската надворешна политика.

Но, ако претседателот верува на неговото мнение, тој би можел да има огромно влијание.

Некои од клучните советници на Трамп, како Банон и советникот за национална безбедност Мајкл Флин, се ревизионисти, кои се непријатели на традиционалните сојузи на Америка и се отворени за поблиски односи со Кремљ. Други, пак, како Матис и потпретседател Мајк Пенс се традиционалисти што го поддржуваат одржувањето статус кво и поагресивен пристап кон Русија.

Тилерсон е целосна мистерија, особено поради неговата збунувачка позиција за Русија. Неговата долга историја на работење во Русија, скептицизмот во врска со санкциите кон Русија и закитувањето со медал лично од Путин во 2013 година покажуваат дека тој е отворен за ревизионистички идеи. Но, за време на неговото сослушување, Тилерсон инсистираше дека силно го поддржува одржувањето на посветеноста на САД во НАТО и посочи дека САД треба да испратат оружје за украинската влада за да ѝ помогнат во борбата против Русија, позиции со кои се согласуваат традиционалистите.

Ако го добие вниманието на Трамп, Тилерсон е во позиција да биде еден вид решавачки глас во кабинетот на Трамп - глас за одржување на моментната стратегија на Америка или за радикално ревидирање за да се усогласат со Кремљ и со европските екстремно десничарски партии. Во тоа сценарио, тој би можел да биде неизмерно влијателен.

Па така додека Тилерсон е на чекор да стане државен секретар, судбината за време на неговиот мандат е отворено прашање. ■

Извор: „Вокс“
Превод: Ана Цветаноска

ИНФЕКЦИЈАТА НА ДОЛНИТЕ МОЧНИ ПАТИШТА НЕ СЕ ЛЕКУВА СО АНТИБИОТИК

Разговараше | **Александра М. Бундалевска**
Фото | **Дејан Сџанчевски**

Бактеријата ешерихија коли е најчест причинител на уринарни инфекции, како кај возрасните, така и кај децата. Таа живее во цревата на организмот. Уринарна инфекција на долните мочни патишта, на бабулето, не се лекува со антибиотици. Се лекува со одредени хемиотерапевтици, кои немаат биолошки ефект како антибиотиците, а ги уништуваат само бактериите што предизвикуваат уринарни инфекции. Кај инфекциите што ги зафаќаат горните бубрежни партии мора да се даде антибиотик, вели професор д-р Велибор Тасиќ, доктор по медицински науки од областа на детската нефрологија, на Клиниката за детски болести во Скопје.

• Каква бактерија е ешерихија коли? Како се добива и дали ја има во нашиот организам?

ТАСИЌ: Ешерихија коли е најчестата бактерија што предизвикува уринарни инфекции. Таа е наша бактерија, живее во цревата, во црвениот систем, а кај девојчињата многу лесно се населува на надворешните гениталии. Оттаму многу лесно може да навлезе во мочниот меур, каде што ќе се размножи. Значи, ако имаме некој фактор што ќе овозможи некритично, големо размножување на бактеријата, таа ќе достигне повеќе од 100 илјади и тогаш може да даде симптоми за уринарна инфекција. Но, треба да се прави разлика меѓу ешерихија коли што прави инфекција и една друга ешерихија што живее во организмот, но не прави никакви симптоми. Таа ситуација се нарекува асимптоматска бактерија и не смее да се лекува. Голема грешка е што некои наши колеги таа ситуација кога постои ешерихија коли во големи количества, над 100 илјади во повеќе уринокултури, за

жал, ја лекуваат, но таа никогаш не може да се излекува. Се даваат антибиотици повеќе пати. И што се случува? Последниот пат таа ќе биде совладана со антибиотици, но на нејзино место ќе се населат многу опасни бактерии, како што се псеудомонас, клембсиела, и дури тогаш детето ќе добие симптоми на уринарна инфекција која може да доведе до оштетување на бубрезите.

• Дали ова е најчестата уринарна инфекција?

ТАСИЌ: Уринарните инфекции најчесто се предизвикани од ешерихија коли. Осумдесет до осумдесет и пет проценти од уринарните инфекции се предизвикани од оваа бактерија.

• Како се лекува?

ТАСИЌ: Се лекува со давање антибиотик. Прво треба да се постави дијагноза. Најбитно е прво да се процени дали детето има симптоми на уринарна инфекција. Кои се симптомите? Тоа се болно мокрење, често мокрење, мокрење во мали количини, чести нагони. Некогаш тоа може да биде проследено и со крв во урината, а многу често се појавува ноќно морење и кај мали деца што вообичаено биле суви во текот на ноќта. Тогаш треба да се посомневаме во уринарна инфекција. Уринарната инфекција на долните мочни патишта, на бабулето, не се лекува со антибиотици. Се лекува со одредени хемиотерапевтици, кои немаат биолошки ефект како антибиотиците, а ги уништуваат само бактериите што предизвикуваат уринарни инфекции. Кај инфекциите што ги зафаќаат горните бубрежни партии мора да се даде антибиотик. Давањето антибиотик зависи од процената на докторот. Ако се работи за тешка клиничка слика, ако детето повраќа и не може да го внесе антибиотикот преку уста, тогаш прво треба да се постави венска

линија, пациентот мора добро да се хидрира, да се внесат течности и електролити, што ќе помогне и при покачена температура, а понатаму и антибиотик за да се постигне брза и ефикасна концентрација. Полесни инфекции на горните мочни патишта може да се лекуваат и со антибиотици што се земаат преку уста.

• Како ќе знаеме дека сме ја искорениле инфекцијата?

ТАСИЌ: Многу лесно. Прво има повлекување на клиничките симптоми. Ако се работи за инфекција на долните патишта, која се нарекува цистит, детето за два-три дена има повлекување на симптомите на често, отежнато и болно мокрење. Прва и основна работа, урината ќе се избистри. Тоа што родителот може да го направи сам е да забележи дека урината кај детето е заматена, непроѕирна. Треба да се прави разлика меѓу концентрирана и матна, нетранспарентна урина. Кај уринарна инфекција постои непроѕирна урина и присуство на леукоцити. ЦРП кај инфекции на долните мочни патишта е нормално. Кај инфекција на бубрезите ЦРП е покачено и може да достигне астрономски вредности 100, 200, 300 милиграми на литар (нормално е до 10).

• Дали е почеста кај момчињата или кај девојчињата?

ТАСИЌ: Кај новороденчињата и кај бебињата е почеста кај машките бидејќи таму се работи за вродени малформации. Кај поголемите деца е почеста кај девојчињата поради карактеристиките на женската мочна цевка, која е поширока, пократка и бактериите од гениталната регија многу лесно може да навлезат во мочниот меур. Девојчињата многу често држат урина, по шест до осум часа, особено школските деца што не сакаат да ги користат училишните тоалети. Некои деца немаат никаква бубрежна ма-

на, никаков предиспонирачки фактор да направи инфекција, но не одат во тоалет додека се на училиште. И тогаш, и да има бактерии, тие не можат да се исфрлат. Најдобар механизам не е антибиотик, туку добра уродинамика. Ако мочниот меур не се празни, тогаш тој станува бара и во него виреат бактерии.

• Дали ноќното мокрење може да биде еден од предизвикувачите за појава на ешерихија коли?

ТАСИЌ: Ноќното мокрење воопшто не е предизвикувач на уринарни инфекции. Тоа може да биде последица на уринарна инфекција.

• Зошто може да биде опасна за здравјето на децата?

ТАСИЌ: Уринарната инфекција може да биде опасна за здравјето посебно ако е асоцирана со некаква мана на бубрезите и на мочните патишта. Инфекцијата што ги достигнува бубрезите ние ја нарекуваме пиелонефритис и таа води до оштетување на бубрежното ткаење. Ако инфекциите се на двата бубрега и ако постои некаков фактор, а тоа е најчесто рефлукс, односно враќање на урината во бубрезите или, како што велиме народски, мокрење во сопствен бубрег, бактеријата лесно се транспортира во бубрежното ткаење. Тоа води до инфекција и до лузни, една или повеќе, а понатаму како последица се појавува хипертензија, појава на белковини во урината. Многу чест проблем кај бремените жени е појава на прееклампсија, кога трудницата запаѓа во кома, има грчеви (конвулзии) и може да го загуби плодот. Високиот крвен притисок тогаш е многу висок, преку 200 мм живин столб. Денес примарните педијатри знаат да препознаат уринарна инфекција, знаат да лекуваат. ■

Уринарните инфекции најчесто се предизвикани од ешерихија коли. Осумдесет до осумдесет и пет проценти од уринарните инфекции се предизвикани од оваа бактерија

Кај инфекциите што ги зафаќаат горните бубрежни партии мора да се даде антибиотик. Давањето антибиотик зависи од процената на докторот, вели д-р Тасиќ

УШТЕ ПОВЕЌЕ ТРЕБА ДА СЕ СТИМУЛИРААТ ПРЕВОДИ НА СТРАНКИ ЈАЗИЦИ

Каде што не може пазарот, таму треба државата. Република Македонија мора да дава многу повеќе средства за култура од земјите во соседството. И тоа се прави со години. Објаснувањето е просто. Мала земја, мал пазар. Затоа треба да се помагаат и приватните издавачи. Најголемата помош кај нас доаѓа од државата, многу помалку од локалните заедници или од бизнис-секторот. Ова е обврска и одговорност што ги има државата преку Министерството за култура. Но тоа не значи дека носи златни јајца. И дека тоа е единствената врата на која може да чукне уметникот во Македонија, вели Саркањац

Разговараше | Невена Појовска
Фоџо | Александар Ивановски

Бранислав Саркањац е филозоф, професор, социо-политички аналитичар и колумнист. Роден во Скопје каде што ги завршил сите степени на своето образование. Во 1987 година истражува во Лондон, во Британската библиотека, а во 1989 година е во Лајпциг каде што најмногу работи во Германската национална библиотека. Бранислав Саркањац, заедно со Небојша Вилиќ и со Бојан Иванов се јавува како еден од иницијаторите и основачите на интелектуалната групација „359 степени – Мрежа за локални и за субалтерни херменевтики“, чијашто основна цел е „пренаочување на императивните дискурси на Исток-Запад кон локалната сцена и нејзината локална прагматика“, како и „промоција на локалните и на сопствените ресурси и нивно поставување“, кои не се во функција на „западните интерпретативни методологии“.

Денес Саркањац е редовен професор на Филозофскиот факултет во Скопје каде што ги предава предметите филозофија на политиката, социологија на медицина, социологија на здравјето и на болеста и современи теории на управување. Автор е на многубројни дела од областа на филозофијата, но има и преведено многу значајни автори. Со него разговараме за една актуелна тема - програмата за финансирање проекти од национален интерес.

■ Во изминатиов период се подигнаа тензиите меѓу, условно речено, задоволните и незадоволните фактори во македонската култура. Тоа е вообичаено во периодот на објавувањето на годишната програма за финансирање проекти од национален интерес, па не изостана и оваа година. Кажете ни како ја оценувате годишната програма на Министерството за култура оваа година?

САРКАЊАЦ: Ако си конкурирал и си одбиен, нормално, ќе бидеш незадоволен. И мене ми се случило Министерството за култура да не ми одобри средства за издавање книга. Но, заради јавноста и почит кон членовите на комисиите треба да се биде објективен. Треба да се внимава од еден, двајца, па и десетина нека бидат, незадоволни да не се генерализира и преку медиумите да се претставува погрешна слика. За мене е важно, да речеме, дали меѓу тие што ги добиле проектите има еднаквост меѓу мажите и жените, дали се застапени уметници и културни работници и од помалите градови во Македонија; дали има проекти што се во функција на зацврстување на националниот идентитет. И мислам дека има рамнотежа. Може да се види дека има многу проекти од Штип, Охрид, Делчево, Тетово, Дебар. Мислам дека и етничките заедници се правично застапени, што е многу битно. Лично го поздравувам одобрувањето на проектот „Досие 'Музеј на современата уметност'“, Борис Петковски од НУ Музеј на современата уметност – Скопје. За мене Музејот на современата уметност во Скопје е многу важна приказна за македонската историја и идентитетот и таа треба да се вреднува, како и улогата на професорот Борис Петковски во создавањето и заживувањето на оваа важна национална институција.

■ Сметате ли дека во програмата се застапени автори од сите генерации, што е основна претпоставка за урамнотежен развој во оваа сфера?

САРКАЊАЦ: На ова прашање не можам да ви одговорам најпрецизно. Ниту сум бил член на некоја од комисиите, ниту ги познавам луѓето, чиешто проекти се одобрени. Но, сигурен сум дека се води сметка за ова. Најдобро ќе ви одговорот од Министерството. Но, сепак, можам да го кажам мојот став. Треба особено да се води сметка за најмладите автори и да се негува нивниот креативен потенцијал. И претпоставувам дека ним потешко има паѓа одбивањето. Има креативни деца и млади во Македонија на кои по секоја цена треба да им се помогне. А не успеваме секогаш да ги препознаеме и правовремено да ги поттикнеме. Се надевам дека во Министерството за култура има разбирање за оваа последна генерација „миленијалци“.

■ Конкурсот за странски издавачи за превод на дела од македонски автори како стимулативна мерка, реално, ја постигнува ли својата цел?

САРКАЊАЦ: Интересот за овој проект кој вклучува странски издавачи за превод на дела од македонски автори, е голем. Мислам дека веќе има стотина дела преведени од македонски јазик. Меѓутоа, сè уште е рано да се зборува за постигнување на целта. Сега може да се каже дека целта е повеќе од оправдана и дека ќе треба десетици години за да ги видиме очекуваните резултати. Меѓу другото, Македонија да не ја нарекуваат тивката нација затоа што релативно малку може да се најдат преводи на македонски автори во светот и малкумина во светот разбираат македонски. Уште во 1985 година во Лондон наоѓав книги со наслови „The Greatest Bulgarians“ и слично, во кои се пишува за Гоце Делчев, Даме Груев. И денес не можеме да им парираме на соседите на овој план. А треба да се работи на ова, секако. Кога пред повеќе години на Бранка Магаш, британска историчарка со хрватско потекло, ѝ пратив комплет студии за историјата на Македонија од наши историчари, таа беше многу благодарна. И на неколку пати во британските медиуми застануваше на страна на Македонија во врска со непризнавањето на уставното име. Госпоѓа Магаш

разбираше македонски. Може само да претпоставиме колку историчари има во светот што се интересираат за Македонија, но не знаат македонски. Затоа уште повеќе треба да се стимулираат преводи на странски јазици. Пред сè, од историјата, историјата на уметноста и од археологијата. Барем јас така гледам на работите.

■ Како човек што долго време е дел од македонската културна сцена, запознаени сте со состојбите во културата во земјите во опкружувањето каде што се забележливи два исклучително интересни параметра: дека буџетските зафаќања за културата кај нас се значителни и вториот дека во ниту една од земјите во опкружувањето не се поддржуваат приватните издавачи, електронските изданија и издавањето списанија како што е случајот кај нас. Како гледате на ова? Кој би бил Вашиот став?

САРКАЊАЦ: Буџетот на Министерството за култура за 2017 година изнесува четири милијарди денари и во споредба со Буџетот за 2016 година, кога изнесуваше малку повеќе од 3,5 милијарди денари, е поголем за 15 проценти. Тоа е многу повеќе од порастот на БНП на Република Македонија. Да направиме споредба со Република Србија. Читателите, претпоставувам, најмногу информации сè уште имаат за Србија и Белград. Многу повеќе знаеме за нашиот северен сосед, отколку за другите земји на Балканот.

За 2017 година Република Србија ќе издвои околу 8 милијарди и 200 милиони динари, значи околу 65 милиони евра. Република Србија има малку повеќе од седум милиони жители. Тоа е 3,5 пати повеќе од Македонија. А горедолу и ние и Србите вложуваме речиси иста сума пари - 65 милиони евра. Но, по човек, Република Македонија издвојува 3,5 пати повеќе за култура. Тоа е за честитање.

Но, пак некој може да каже дека и ова е релативно. Да, треба да се знаат и некои поконкретни работи. Во Србија многу од парите за култура одат за обнова и за опрема на музеите. Многу повеќе средства во однос на 2016 година Србите ќе издвојат за меѓународната соработка. Па тука и е Нови Сад,

кедонија е поделикатна. Културниот пазар е помал. Книга на српски јазик ќе ја најдете во градовите низ целиот Балкан и во книжарниците во Скопје. И на албански јазик културниот пазар е поголем. Книга може да издадете во Скопје, Приштина, Тирана. Во три држави. И може да ја пласирате во уште толку. На македонски јазик, малку да искарикирам, можеш да најдеш книга само во Скопје од цела Македонија. Во малите гратчиња нема некоја силна економска оправданост да отвориш книжарница. Каде што не може пазарот, таму треба државата. Република Македонија мора да дава многу повеќе средства за култура од земјите во соседството. И тоа се прави со години. Објаснувањето е просто. Мала земја, мал пазар. Затоа треба да им се помага и на приватните издавачи. Најголемата помош кај нас доаѓа од државата, многу помалку од локалните заедници или од бизнис-секторот. Ова е обврска и одговорност што ги има државата преку Министерството за култура. Но тоа не значи дека носи златни јајца. И дека тоа е единствената врата на која може да чукне уметникот во Македонија. ■

кој во 2021 година ќе биде европска престолнина на културата. Голем дел од средствата ќе треба да се насочат кон Нови Сад. Како учесник во иницијативата „Скопје европска престолнина на културата“ за 2027 година знам колку е важно да се помага со пари во сите години на подготовка во процесот. Сето ова настрана, во Србија за уметнички здруженија има, како што самите велат, скромни 33 милиони динари. Само уште една споредба.

Република Србија дава малку повеќе од 0,7 проценти за култура, Република Македонија, речиси два процента. Околу трипати повеќе.

Од кој агол да погледнеш, буџетот за култура на Република Македонија е поголем во однос на тој на Република Србија.

Во врска со поддржувањето на приватните издавачи, ситуацијата со Ма-

„Невеста“ на Никола Мартиноски

„Невеста“ е дело на Никола Мартиноски (1903-1973), македонски уметник и академик и една од најважните личности за развој на македонската култура во 20. век.

Мартиноски имал повеќе самостојни изложби пред и по војната. Првата изложба била во 1929 година во Скопје, а потоа следувале изложби во Белград, Загреб, Љубљана, Париз, Дижн и во други места. Групно излагал во многу европски земји. Пред војната изработил и неколку мурали во Скопје. ■

ТОП 5 НАГЛЕДАНИ ФИЛМА

1
ПОДЕЛБА
SPLIT

Заработка: 40.000.000 \$

Жанр: хорор
Режија: М. Најт Шамалан
Актери: Џејмс Меквој,
Ања Тејлор Џој,
Хејли Лу Ричардсон

2
XXX: ВРАЌАЊЕТО НА
КСАНДЕР КЕЈЏ
XXX: RETURN OF
XANDER CAGE

Заработка: 20.100.000 \$

Жанр: акција
Режија: Д.Џ. Карузо
Актери: Вин Дизел,
Дони Јен,
Депика Падукон

3
СКРИЕНИ БРОЈКИ
HIDDEN FIGURES

Заработка: 15.700.000 \$

Жанр: драма
Режија: Теодор Мелфи
Актери: Тараџи П. Хенсон,
Октавија Спенсер,
Џанел Монаен

4
ПЕЈТЕ СО НАС
SING

Заработка: 9.000.000 \$

Жанр: анимиран
Режија: Кристоф Лорделет,
Герт Џенингс
Актери: Метју Меконахи,
Рис Винтерспун, Сет Мекфарлен

5
ЛА ЛА ЛЕНД
LA LA LAND

Заработка: 8.400.000 \$

Жанр: комедија
Режија: Дамиен Чазел
Актери: Рајан Гослинг,
Ема Стоун,
Џон Леџенд

КНИЖАРНИЦАТА „АНТОЛОГ“
ПРЕПОРАЧУВА:

1

Свршеничката
на Бруно Шулиц
Агата
Тушинска

2

Јас бев тука
Сас
Хено

3

Духовна
архива
Лидија
Давидовска

4

Рулет
Лада
Жиго

5

Приказна
за бојата
Ана
Андроска

СВЕТОТ ПОИТА ДА ГИ ВИДИ ДЕЛАТА НА ПИКАСО, МАТИС, ГОГЕН ШТО „ЛУВР“ НЕ ГИ САКАШЕ

Во фондацијата „Луј Витон“ се изложени 130 ремек-дела на уметници импресионисти, постимпресионисти и од модерната уметност, кои се дел од приватната колекција на Сергеј Шчукин која оригинално брои 250 дела и денес е распоредена меѓу Музејот на Пушкин во Москва и Ермитаж во Санкт Петербург. Некои од делата сега првпат ја напуштија Русија и западниот свет поита да им се восхитува од близу. Ова е моментно најпосетувана изложба во светот

Изложбата „Икони на модерната уметност: Шчукинова збирка“ во фондацијата „Луј Витон“ во Париз, на која првпат надвор од Русија е прикажана една од најголемите приватни колекции на светот, толку многу е популарна што нејзиното траење е продолжено за уште две недели, а работното време на галеријата во одделни денови е продолжено од седум наутро до еден час по полноќ.

Изложбата беше отворена на 22 октомври минатата година и требаше да трае до 20 февруари, но организаторите решија да ја продолжат до 5 март затоа што интересот бил голем. Биле продадени 60 илјади влезници за првите десет недели, а многу посетители дошле од Русија за да ги видат ремек-делата

Во фондацијата „Луј Витон“ се изложени 130 ремек-дела на

уметници импресионисти, постимпресионисти и од модерната уметност, кои се дел од приватната колекција на Сергеј Шчукин која оригинално брои 250 дела и денес е распоредена меѓу музејот на Пушкин во Москва и Ермитаж во Санкт Петербург. Некои од делата сега првпат ја напуштија Русија и западниот свет потрча да им се восхитува од близу.

Париската галерија, за жал, е скромна со простор и за да ги прими сите заинтересирани и го продолжи работното време до 23 часот шест дена во неделата, а во последната седмица од изложбата ќе биде отворена секој ден од седум часот наутро до еден часот по полноќ. Ова е моментно најпосетувана изложба во светот, со оглед на тоа дека во центарот Помпиду во Париз е во тек втората најпосетувана изложба, посветена на Рене Маргит.

Спектакуларната приватна галерија, која ја дизајнирал познатиот архитект Френк Гери, е во сопственост на најбогатиот Француз, Бернар Арноа, претседател на конгломератот „ЛВМХ“ (Louis Vuitton Moët Hennessy) кој се занимава со производство на дизајнерска облека, шампањ и коњак.

Меѓу експонатите има 29 дела на Пабло Пикасо, 22 на Анри Матис, 12 на Пол Гоген и други извонредни дела од опусите на Сезан, Дега, Русо и на Ван Гог.

Колекцијата на Шчукин

Освен тоа, на изложбата има и 30 значајни дела од руската авангарда, како тие на Казимир Маљевич, Владимир Татлин и Наталија Гончарова.

Сергеј Шчукин (1854 – 1936) бил исклучително богат трговец со текстил, кој купувал слики на своите патувања во Париз. Меѓу 1898 и 1914 година направил извонредна колекција на најрадикалните имиња на француската уметност во тоа време. Тој во 1908 година во својот стан во Москва отворил лична галерија за љубителите на уметноста, критичарите и за студентите, и со тоа стекнал директна улога во обликувањето на руската авангардна сцена. Меѓу експонатите на колекцијата на Шчукин биле изложени и дела на претставниците на руската авангарда.

Шчукин бил особено близок со Клод Моне и со Анри Матис, кој во 1911 година го донел во Москва за да му го украси станот. Тој од Матис нарачал две слики кои и денес се сметаат за најзначајни во опусот на Матис – „Танц“ и „Музика“, кои добиле централно место на изложбата во Париз. Тие негови пријателства влијаеле на формирањето на вкусот на Шчукин и создавањето на една од најрадикалните уметнички збирки во тоа време.

„Појадок на трева“ на Клод Моне (1866) е првата слика што ја купил Шчукин, а колажот на Пикасо „Тањир со овошје“ (1914) е најмладото дело во неговата колекција.

Кога Шчукин се преселил за постојано во Париз, не го задржал статусот на пионер во поддржувањето на модерната уметност која ја уживал во Русија. Стар и уморен, имал 67 години кога се преселил во Франција, ги прекинал сите свои поранешни деловно-пријателски врски со уметничкиот свет и живеел повлечено. Починал во 1936 година.

Ирина Антонова, директорка на Музејот на Пушкин, за Шчукин еднаш изјавила:

■ **Почна да ја собира непопуларната уметност која „Лувр“ и другите музеи ја отфрлија. Тоа беше одраз на неговиот личен вкус. Можеби почувствувал благи сеизмички промени кои претходеа на земјотресот што ќе го промени светот. Таков колекционер можел да се појави само во земја во која се подготвувала револуција. Тој собираще уметност која ја навести светската катаклизма.**

Во првата половина на 20 век колекцијата на Шчукин имала речиси легендарен статус во Европа поради физичката оддалеченост и ретките илустрирани публикации, како и гласините за еномото богатство на вкусот на мецената. Се зборувало дека сликите заминувале од Франција за Русија уште додека бојата не им била исушена.

Меѓутоа, болшевичка Русија не му била наклонета на Шчукин. Ленин уште во 1918 година ја национализирал неговата колекција и кога Шчукин избегал

во Париз во 1922 година, таа станала јадро на вистински музеј на модерната уметност во Москва.

Од 1930 година збирката била систематски обезвреднувана. Сталин во 1948 година издал декрет со кој таа била поделена меѓу Музејот на Пушкин во Москва и Ермитаж во Санкт Петербург, но истовремено било забрането нејзиното изложување во јавност. Дури по смртта на Сталин, при крајот на 50-тите години на минатиот век, кога се смениле односите на Русија со светот, западната модерна уметност повторно била прифатена во Русија.

Делата на француските уметници од збирката на Шчукин полека биле „ексхумирани“, а Пикасо, кој се приклучил на Комунистичката партија во есента 1944 година, одиграл активна улога во посредништвото во тој период, кога и неговите дела повторно биле откриени.

Колекцијата, која речиси половина век била маргинализирана поради идеолошки причини, денес генерално малку е позната кај публиката на Западот. Откога е растурина од 1948 година, никогаш не била изложена како кохерентна целина. Сè досега. ■ (А.М.Б.)

ФХЗХ ГОДИНАВА БЕЗ НОМИНАЦИЈА, СЕ ОЧЕКУВА АПСОЛУТНА ДОМИНАЦИЈА НА „ЛА ЛА ЛЕНД“

Годинава по 89. пат филмската елита ќе се собере на едно место, а тоа што ќе се случува пред и во театарот „Долби“ во Лос Анџелес ќе го следат најмалку 35 милиони гледачи во 200 држави

Пишува | **Марина Косјовска**

Како по одамна добро утврден калап се нанижаа и годинашните номинации за наградите на Американската академија за филмски уметности и науки. Американски патриот, биографија на историска личност од САД, сага или две за животот на Афроамериканците, воспевање на Холивуд, се само дел од состојките на рецептот наречен успешен „Оскар“.

Годинава по 89. пат филмската елита ќе се собере на едно место, а тоа што ќе се случува пред и во театарот „Долби“ во Лос Анџелес ќе го следат најмалку 35 милиони гледачи во 200 држави.

Апсолутната доминација на „Ла Ла Ленд“ на „Златен глобус“ се очекува да продолжи и на 26 февруари, имајќи ги предвид четиринаесетте номинации, кои филмот го изедначуваат со номинациите за „Титаник“ и за „Сѐ за Ева“.

ФХЗХ ГОДИНАВА БЕЗ НОМИНАЦИЈА

Филмовите на кои македонската компанија за анимација и за визуелни ефекти ФХЗХ работеше во 2016 година не се меѓу номинираните за најдобри визуелни ефекти. Ова е првпат по

неколку години на успеси, кога компанијата учествуваше во креирање на визуелните ефекти во неколку номинирани и наградени филмски остварувања.

Годинава компанијата работеше на осум од 20 филмови што влегоа во најтесниот круг, но ниеден од нив не е меѓу петте номинирани.

Сопствениците на ФХЗХ, Миливоје Ѓорѓевиќ и Кристијан Даниловски, изјавија дека се горди на својот тим и дека пред нив е година со неколку големи проекти.

КАКО СЕ ИЗБИРААТ НОМИНАЦИИТЕ ЗА „ОСКАР“?

Процесот на гласање што одредува кои филмови и филмски работници ќе бидат номинирани е долг и компликуван потфат што вклучува околу 6.000 членови со право на глас, сите реномирани и долгогодишни припадници на филмскиот бизнис. На пример, продуцентите и режисерите треба да имаат барем два наградувани филма, а актерите што се членови, барем три главни улоги во својата кариера.

За да се стигне до стотиците филмови, актери, актерки, режисери, сниматели, сниматели, композитори и слично, кои се сметаат за подобни и за прифатливи за номинација, пак, се поминува низ строга процедура регулирана со посебни упатства, создадени низ историјата на Академијата за филмски уметности и науки.

Продуцентите или дистрибутерите се тие што ги нудат своите филмови во Академијата. За тоа мора да поднесат доказ дека филмот ги исполнува критериумите, на пример дека филмот мора да е подолг од 40 минути, дека бил јавно прикажан во барем една од одбраните киносали, дека се прикажувал минимум седум дена по ред и слично. Филмовите што својата премиера ја имале на телевизија или на интернет, автоматски се неподобни за номинација.

Потоа секој член ги издвојува своите пет фаворити, а тимот на „Прајсватерхаус куперс“ ги прегледува резултатите. Компанијата е задолжена за „Оскар“ веќе осум децении.

ИЗЕНАДУВАЊА

Иако беше дел од два огромни хита на филмските фестивали и награди, улогите во „Доаѓање“ и во „Нокни животни“ не ѝ донесоа номинација на Ејми Адамс. Актерката беше номинирана во последните пет години, но критичарите ја издвоија токму 2016 година, како година кога Адамс го прикажа најдоброто од себе.

„Тишина“ („Silence“), филмот на кој миленикот на Академијата Мартин Скорсезе посвети цели десет години, не наиде на одушевување меѓу гласачите и не освои ни една номинација.

Од друга страна, еден од најомразените хоивудци во последните години, „расистот, пијаница и тепач“ Мел Гибсон, се бори за најдобар режисер со неговото последно остварување „Гребенот на спасените“, филм обојуван и од критиката и од публиката.

„Одредот на отпишаните“, пак, ги престижна многу поподготвените филмови и сега може да се пофали со номинација, и тоа во категоријата за најдобра шминка.

ДВАЕСЕТТА НОМИНАЦИЈА ЗА МЕРИЛ СТРИП

Улогата на неталентирана њујоршка богаташка, која и покрај тоа што не знае да пее станува оперска пејачка, ѝ ја донесе на Мерил Стрип 20. номинација во трката до најпрестижните филмски награди. Со „Флоренс Фостер Џенкинс“, актерката ја брка четвртата статуетка.

Покрај четирите номинации за споредна женска улога, ова е 16. номинација за главна женска улога за Стрип, која уште одамна го освои рекордот во освоени номинации, оставајќи ги зад себе Кетрин Хепберн и Џек Николсон, кои имаат по 12 номинации, како и Бет Дејвис и Лоренс Оливије, кои имаат по 10.

СИТЕ НОМИНАЦИИ:

НАЈДОБАР ФИЛМ

„Доаѓање“ („Arrival“)
„Огради“ („Fences“)
„Гребенот на спасените“ („Hacksaw Ridge“)
„По секоја цена“ („Hell or High Water“)
„Скриени фигури“ („Hidden Figures“)
„Ла Ла Ленд“ („La La Land“)
„Лав“ („Lion“)
„Манчестер покрај море“ („Manchester By the Sea“)
„Месечева светлина“ („Moonlight“)

НАЈДОБРА ИЗВЕДБА НА МАШКА ГЛАВНА УЛОГА

Кејси Афлек („Манчестер покрај море“)
Ендрју Гарфилд („Гребенот на спасените“)
Рајан Гослинг („Ла Ла Ленд“)
Виго Мортенсен („Капетан Фантастик“)
Дензел Вашингтон („Огради“)

НАЈДОБРА ИЗВЕДБА НА ЖЕНСКА ГЛАВНА УЛОГА

Изабел Илер („Таа“)
Рут Негра („Лавинг“)
Ема Стоун („Ла Ла Ленд“)
Натали Портман („Џеки“)
Мерил Стрип („Флоренс Фостер Џенкинс“)

НАЈДОБРА ИЗВЕДБА НА МАШКА СПОРЕДНА УЛОГА

Махершала Али („Месечева светлина“)
Џеф Брицис („По секоја цена“)
Лукас Хејс („Манчестер покрај море“)
Дев Пател („Лав“)
Мајкл Шенон („Нокни животни“)

НАЈДОБРА ИЗВЕДБА НА ЖЕНСКА СПОРЕДНА УЛОГА

Виола Дејвис („Огради“)
Наоми Харис („Месечева светлина“)
Никол Кидман („Лав“)
Октавија Спенсер („Скриени фигури“)
Мишел Вилијамс („Манчестер покрај море“)

НАЈДОБРА РЕЖИЈА

Дени Вилнев („Доаѓање“)
Кенет Лонерган („Манчестер покрај море“)

Мел Гибсон („Гребенот на спасените“)
Бери Џенкинс („Месечева светлина“)
Дејмиен Чазел („Ла Ла Ленд“)

НАЈДОБРО ОРИГИНАЛНО СЦЕНАРИО

Тејлор Шеридан („По секоја цена“)
Дејмиен Чазел („Ла Ла Ленд“)
Јоргос Лантимос и Ефтимис Филипо („Јастогот“)
Кенет Лонерган („Манчестер покрај море“)
Мајк Мајлс („Жените на 20 век“)

НАЈДОБРА АДАПТАЦИЈА

Ерик Хајзерер („Доаѓање“)
Огуст Вилсон („Огради“)
Алисон Шредер („Скриени фигури“)
Лука Дејвис („Лав“)
Бери Џенкинс („Месечева светлина“)

НАЈДОБАР ДОЛГ АНИМИРАН ФИЛМ

„Кубо и двете жици“ („Kubo and the Two Strings“)
„Црвената желка“ („The Red Turtle“)
„Моана“ („Moana“)
„Зоотропола“ („Zootopia“)
„Мојот живот како тиквичка“ („My Life as a Zucchini“)

НАЈДОБАР СТРАНСКИ ФИЛМ

„Човек по име Уве“ („En man som heter“ – Шведска)
„Тони Ердман“ („Toni Erdmann“ – Германија)
„Земја на мини“ („Under sandet“ – Данска)
„Продавачот“ („Forushande“ – Иран)
„Тана“ („Tanha“ – Австралија)

НАЈДОБАР ДИРЕКТОР НА ФОТОГРАФИЈА

Бредфорд Јанг („Доаѓање“)
Лајнус Сандгрен („Ла Ла Ленд“)
Грег Фрејзер („Лав“)
Џејмс Лакстон („Месечева светлина“)
Родриго Прието („Тишина“)

НАЈДОБРА МОНТАЖА

Џо Вокер („Доаѓање“)
Џон Гилберт („Гребенот на спасените“)
Џејк Робертс („По секоја цена“)
Том Крос („Ла Ла Ленд“)
Џои Мекмилион, Нат Сандерс („Месечева светлина“)

„ЗЛАТНА МАЛИНКА 2017 ГОДИНА“

Еден ден пред „Оскар“, дел од актерите мора да се соочат и со признание од „Златна малинка“. Годинава лидер меѓу номинираните за најлоши филмски остварувања се „Зуландер 2“ и „Бетмен против Супермен: Зора на правдата“.

Традиционално, меѓу номинираните се актери што веќе освоиле „Оскар“, но се покажале катастрофално во други филмски проекти. Така, покрај Бен Афлек, „Златна малинка“ може да добие и Џулија Робертс, а меѓу номинираните се и имиња како Роберт де Ниро, Наоми Вотс, Џони Деп, Николас Кејџ, Џаред Лето...

НАЈДОБРО УРЕДУВАЊЕ ЗВУК

Силве Белмар („Доаѓање“)
Ај-Линг Ли („Ла Ла Ленд“)
Вали Стејтман („Диплотер хоразон“)
Алан Роберт Мури („Сали“)
Роберт Мекензи („Гребенот на спасените“)

НАЈДОБРИ ВИЗУЕЛНИ ЕФЕКТИ

Крег Хемак („Диплотер хоразон“)
Стефани Серети (Доктор Стрејчи)
Роберт Легато („Книга за цунглата“)
Стив Емерсон („Кубо и двете жици“)
Џон Нол („Роуг 1: Приказна од Војна на свездите“)

НАЈДОБАР ДОКУМЕНТАРЕН ФИЛМ

„Пожар на море“ („Fire at Sea“)
„О Џеј: Произведено во Америка“ („O.J.: Made in America“)
„Не сум вашиот Црнец“ („I Am Not Your Negro“)
„Тринаесеттиот амандман“ („13th“)
„Анимирани живот“ („Life, Animated“)

НАЈДОБАР КРАТОК ДОКУМЕНТАРЕН ФИЛМ

„Екстремис“ („Extremis“)
„Ватани: Мојата татковина“ („Watani: My Homeland“)
„4,1 милји“ („4.1 Miles“)
„Белите каџиги“ („The White Helmets“)
„Виолината на Џо“ („Joe's Violin“)

НАЈДОБАР КРАТОК АНИМИРАН ФИЛМ

„Слената Бајш“ („Blind Vaysha“)
„Сок од круша и цигари“ („Pear Cider and Cigarettes“)
„Пајпер“ („Piper“)
„Бисер“ („Pearl“)
„Позајмено време“ („Borrowed Time“)

НАЈДОБАР КРАТОК МЕТРАЖЕН ФИЛМ

„Внатрешни непријатели“ („Les ennemis intérieurs“)
„Временски код“ („Timecode“)
„Жените и ТГВ“ („La femme et le TGV“)
„Тивки нокти“ („Silent Nights“)
„Сите“ („Mindenki“)

БИТЛСИ

ИДОЛИ ПОГОЛЕМИ ОД САМИОТ ЖИВОТ

Пишува | Соџир Косџов

Кога бев помлад, како обожавател на „Битлс“, многу често размислував за тоа на што се должи огромниот успех на оваа музичка група. Тогаш не можев да сфатам како е можно четири млади тинејџери, како од шега, да ги рушат сите рекорди на

слушаност, продаваност и престој на врвот на музичките топ-листи. Долго време го барав одговорот на прашањата зошто и како токму тие станаа најпозната, најпопуларна и највлијателна музичка група на сите времиња. Можеби овие прашања, навидум, се

компликувани, ама, верувајте, одговорите се многу едноставни. Групата „Битлс“ се појави во конкретен период на општествената и светска историја – повоениот период на бејбум. Таа е првата оригинална музичка група во вистинска смисла на зборот. Како таква, прерасна во голема музичка корпорација со посебен идентитет и препознатлив стил. И сега, пак, некој ќе праша што можеме да научиме од Џон Ленон, Пол Макартни, Џорџ Харисон и од Ринго Стар за уметноста на инвенцијата?

Прво мора да се констатира дека тие се икони што одиграа и сè уште играат многу битна, влијателна и сигурно незаменлива улога во животот на луѓето. Тие нè однесоа на патување во времето кога на светот му беа потребни културни лидери. На тој план тие не правеа никакви компромиси. Ревносно ги следеа своите срца. Имаа

став, изградено видување на работите и веруваа. Пред сè во самите себе, а секако и во тоа што го правеа. А познато е дека ако веруваш, можеш сè да промениш. Морам да истакнам дека користењето на „Битлс“ како метафора за бренд е брилијантно. Практиката покажа дека иконите им даваат смисла на притисоците на времето. А тие притисоци многупати знаат да бидат многу силни и вознемирувачки. А, токму тоа го направија Битлси. Наоружани со гитари и тапани, став и изглед, агресивност и самодоверба и музички рефрени кои станаа не само музички туку и културни химни на генерациите, тие во креативна смисла доминираа во еден од најзначајните периоди на историјата на популарната музика, а тоа е британската експанзија во 60-тите години на 20 век. Да, токму на 7 февруари 1964 година со авионот на „Пан Америка“, лет број 101 од Лондон за Њујорк, точно во 13.20 часот попладне тие извршија „британска инвазија“ на САД. На аеродромот ги пречекаа 3000 млади обожаватели-тинејџери, новинари и фоторепортери со дотогаш невидена хистерија, непозната на просторите на западното општество. Историјата забележала дека пред конференцијата за печат одржана тој ден, Пол Макартни возбуден се прашал: „Американците имаат свои музички групи. Што можеме да им понудиме, а тие да го немаат?“ Џон Ленон, пак, во тој момент дошепнал: „Доколку ова биде вистинска шанса, ќе ја срушиме Америка“. А кога видно возбудениот Ринго Стар го прашале како ја пронашле Америка, тој шеговито одговорил: „Само свртевме кај Гренланд“. Истиот ден, вечерта во студиото 50 на телевизијата „Си-Би-Ес“ во „Ед Саливен шоу“ се појавија облечени во темни костуми, со црни тенки вратоврски и фризури како четки, исполнија само 5 песни, беа гледани од околу 73 милиони гледачи на телевизија и, всушност, тоа беше нокта која ја промени Америка. А сето останато е историја. Возбудлива, нова, распеана, заснована на нови вредности. Инаку, во тоа време американското општество беше зачмаено, инертно, но, сепак, подготвено за нешто.... Тогашната музика во САД беше зашеќерена, налицкана и испрана од што било што би можело да ги раздвижи младите тинејџери разочарани од атентатот на Џон Кенеди, Виетнамската сага и отсуството на човекови права и праведност за луѓето со поинаква боја од белците. И

тогаш се случи февруарскиот музички и културен бум на „Битлс“ на Дививиот Запад. На американско тло стигнаа некои нови момчиња кои изгледаа, се однесуваа и звучеа сосема поразлично од сето тоа што дотогаш било видено или слушано во САД. Звукот на Битлси беше целосно нов, преполн со радост и возбуда, а секако и многу бучен и гласен. Но, нивната музика не беше само бучна, гласна и празна врева. Таа не даваше само утеха и препознавање, туку имаше порака во која беа содржани вистината и суштината. А, какво беше нивното однесување? За ова Марти Нумие во „Расцеп на бренд“ сугерира: Кога сите одат цик, вие одете цак! Според мене, тоа е магичната мантра на иновацијата: движи се во цак иако другите се движат во цик! Понатаму сугерира само да се присетиме на легендарните „Битлс“. Тие ја поведоа својата публика на лудо, но возбудливо патување во кое почетната точка беше обичното, а на патот се достигнуваа возвишени моменти и цели. На тој пат или во тој креативен процес тие создадоа химни на културната револуција кои сè уште се пеат и звучат убаво.

Каква беше нивната формула? Битлси никогаш не направија иста работа двапати! За нив важеше изреката: клинец што стрчи е храбар клинец. Храбро и одважно ја отфрлија филозофијата „Не бранувај го чамецот“. Покренаа, раздвижија и измешаа безмалку сè: младите тинејџери, ригидната култура, конзервативните догми, светската музичка и поширока јавност, па и кралското семејство во Велика Британија. Легендарниот Реј Чарлс, на кого во 1962 година, во Хамбург и во Штутгарт „Битлс“ му беше предгрупа

на неговите концерти, многу искрено ќе изјави: „Немаше шанса да предвидиме дека само за една година ќе го променат светот. Тие звучаа свежо и добро, пред сè квалитетно. Беа многу добри момчиња“. Џон Фогерти, пејачот, лидер и движечка сила на легендарните „Криденси“, ќе изјави дека со години чувствувал дека Битлси едноставно сè направиле исправно. Според него, тие отсекогаш покажувале почит кон иконите на рок-културата пред нив, а, сепак, правеле работи што нивните идоли и херои (Карл Перкинс, Џери Ли Луис, Литл Ричи, Елвис Присли) не можеле ниту да ги замислат. А, да се запрашаме како им успеаваше сето тоа? Па, тие беа поразлични од сите други. Оригинали. Единствени. Извонредни. Неповторливи. Имаа уметничка визија со која ги разбиваа конвенциите, но и музичка и интелектуална длабочина да го оправдаат тоа. На секој од нас поединечно ни се обраќаа „Силата е во вас – луѓето“, сите ги молеа „Дајте му шанса на мирот“ и нежно ни пееја „Сè што ти е потребно е љубовта“. А можеме ли да ја заборавиме „Imagine“ на Џон Ленон и пораките во неа: „...Замисли си сите луѓе.... да го делат целиот свет заедно.... И живеат во мир... замисли си...“. Нивните зборови ја погодуваа срцевината на работите. Четирите момчиња со своите зборови, песни и однесување засекогаш ги променија постојната култура и светот. Беа позитивни и големи оптимисти. Тоа се возвишени идеи и теми засновани на највисоките животни вредности. Сосема е во право сер Мик Џегер, кој во 2005 година изјави: „Битлси не се само музичари, туку и тинејџерски идоли и поголеми од самиот живот“. ■

Продолжува

МОДНИ ТРЕНДОВИ ЗА 2017 ГОДИНА

Стигна 2017 година, а тоа значи дека е време за нови трендови. Индивидуализам, пред сè, порачуваат модните дизајнери за оваа година

Трендови, како и секоја сезона, има многу. Годинава има сè и сешто, а, всушност, ништо ново. Трендовите се повторуваат со години. Може да се каже дека оваа година, кога се во прашање модните трендови, ќе биде многу едноставна. Парчињата облека што светските познати модни куќи ги претста-

вија на своите ревији се многу удобни и може да се носат дури и во едноставни, секојдневни комбинации. Судејќи според сето тоа што го видовме досега, оваа 2017 година ќе биде мирна година, во која главна цел е да се свртиме кон себе. Тоа е видливо и кај трендовите кај кои посебно се истакнува индивидуализмот.

ВОЕН СТИЛ

Трендот во облекувањето во кој облеката потсетува на воен стил, полака повторно се враќа во мода. Станува збор за парчиња облека што досега сме ги виделе милион пати, но овој пат во друг облик. Преовладуваат маслиновозелена боја и кафена.

КАРНЕРИ

Бохо стил и романтика и понатаму се присутни, а тоа е видливо кај многу колекции на модните куќи, чијашто облека ја красат карнери, цветни примероци и лелеава облека. Оваа сезона најмногу ќе се истакнуваат карнери насекаде – на маици, блузи, фустани.

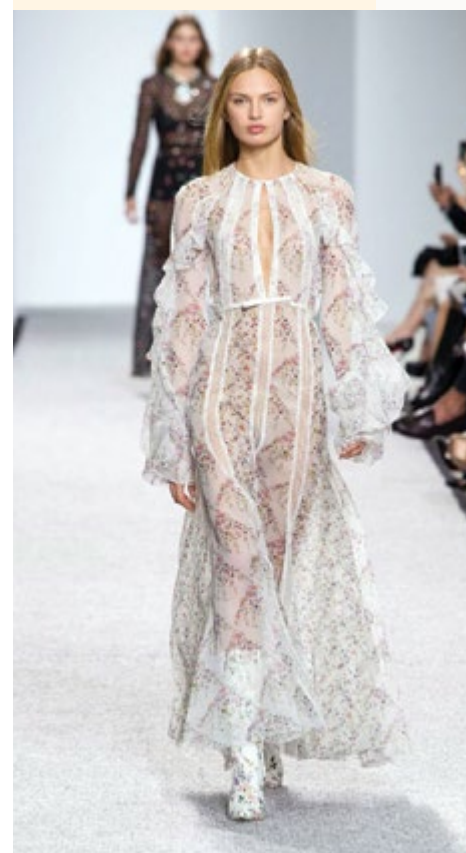

НАГЛАСЕНИ ИЛИ, ПАК, ГОЛИ РАМЕНА

Враќање во минатото, односно 80-тите и 90-тите години на минатиот век е голема тема на годинашните трендови, а освен во светот на модата, овој тренд е присутен и кога се во прашање шминката и фризурата. Многубројни дизајнери инспирацијата за своите пролетни колекции ја најдоа во 80-тите години, а особено се истакнува облеката со нагласени голи рамена.

ДОЛГИ РАКАВИ

Предимензионираната облека е, исто така, вечен тренд, а оваа сезона акцентот е на преголемите маици, јакни, кошули со долги ракави. Интересно, но ни малку практично.

ПРОСИРНА ОБЛЕКА

Трендот на просирна облека оваа сезона доаѓа во малку изменет облик. Целта е да се покаже кожата, но на суптилен начин и без вулгарности.

СПОРТСКИ ИЗГЛЕД

Еден од трендовите што ќе го сакаат девојките што обожаваат да носат удобна и спортска облека. Дизајнерите покажаа дека со спортската облека не мора да изгледате како да сте излегле од сала за вежбање.

НАПИСИ НА ОБЛЕКАТА

Многу дизајнери во своите колекции за сезоната што доаѓа претставија облека со интересни слогани. И додека некои се решија за едноставен напис или, пак, за сопствено лого, други отидоа чекор понатаму, па решија со својата облека да му испратат да светот пораки со социјална или политичка природа.

РОМАНТИЧНАТА ФИРЕНЦА, ГРАДОТ ШТО МОРА ДА СЕ ДОЖИВЕЕ

Фиренца е позната по својата историја. Центар на европската трговија и економија и еден од најбогатите градови на денешнината

Фиренца е град во средна Италија, на реката Арно, со 366.488 жители. Фиренца е главен град на регионот Тоскана и на покраината Фиренца. Поради културното и уметничко значење често се нарекува и италијанска Атина.

За да уживате во убавините на овој град треба да станете многу рано и уште пред појадокот да отидете до плоштадот „Микеланџело“ (на ридот) за да го доживеете утрото во целост. Од тука има најубав поглед на градот, затоа што сонцето прво ги осветлува

портокаловите лисја, па покривите и на крајот реката Арно. Фиренца е позната по својата историја. Таа е центар на европската трговија и економија и е еден од најбогатите градови на денешнината. Фиренца се смета за местото каде што се родила ренесансата и била нарекувана Атина на средниот век. Во нејзината бурна политичка историја се вклучени периодите кога владеела силната фамилија Медичи и многубројни религиозни и републикански револуции. Од 1865 година до 1870 година, градот, исто така, бил и престолнина

на скоро основаното Кралство на Италија. Поради нејзиното уметничко и архитектонско богатство, од страна на „Форбс“ Фиренца е прогласена за една од најубавите градови во светот и градот е познат по својата историја, култура, ренесансната уметност и спомениците. Градот, исто така, има голем број музеи и уметнички галерии, како што се галериите „Уфици“ и „Пити“, меѓу другите, и сè уште има влијание во полето на уметноста, културата и на политиката. Фиренца, исто така, е важен град и за италијанската мода, рангиран меѓу првите педесет главни градови на модата во светот, а, исто така, е и водечки национален економски центар.

Пред да ја направите првата прошетка околу градот, треба да знаете дека листата за разгледување треба да ви почне со галеријата „Уфици“, затоа што оваа колекција на ренесансна уметност ја прави Фиренца единствена во светот. Колку порано ќе отидете, толку подобро, затоа што редовите за Микеланџело, Да Винчи, Рафаело и за Ботичели се, навистина, долги.

Убаво е да се види и мостот Векио, кој е единствениот што го преживеал бомбардирањето за време на Втората светска војна. Местото е, навистина, посетено од туристи, затоа не пропуштајте да испиете едно вкусно кафе со поглед на Понте Векио.

Не заборавајте ја и познатата огромна катедрала од 13 век „Дуомо“. Нејзината фасада е исклучителна, влезот е бесплатен, а до врвот има 463 скали. Камбанаријата е висока 82 метра, а погледот од врвот е неверојатен. Тука се наоѓа и најстарата зграда, во која се сметало дека престојувал Данте.

Црквата „Санта Кроче“ е една од најконтровверзните и е познат во цела Фиренца. Во рамките на нејзините сидови се сместени гробови, гробишта и споменици што припаѓаат на Микеланџело, Галилео Галилеј, Никола Макијавели, Лоренцо Џиберти, Данте Алигиери. Галилео не добил свој соодветен погреб до речиси 100 години по неговата смрт како казна за неговиот обид да докаже дека Земјата не е центар на целиот универзум.

Глеријата „Академија“ е вистинско уметничко дело. Овде се наоѓа оригиналниот Давид на Микеланџело, како и многу други светски познати дела. Внимавајте, галеријата е отворена до 19 часот.

За љубителите на модата и на пазарењето убаво да се знае дека токму Фиренца е градот во кој владее одличната обработка на кожа. Многу од продавниците работат две смени, а Торнабуони е улица наменета за пазарење. Но многу е поинтересно да шетате по улиците како што е Спада, каде што нема толку познати марки, но затоа, пак, има локални бутици.

Кога сте во Италија, па и во еден од најромантичните градови на оваа земја, дозволете си вечерно уживање

во овој град. Најдобра вечера и пијалак можете да имате на плоштадот „Сант Амброио“, каде што сите пијат вино, коктейли и вкусуваат разни аперитиви.

Агенциски аранжман за единствената Фиренца со автобус со посета на Венеција и на Верона чини 129 евра. Четиридневен пакет, сместување во хотел со три ѕвезди. Цената на аранжманот е по лице во двокреветна соба. Не е вклучена туристичка такса, патничко осигурување, влезници за музеи и за историски споменици. Додека со авионски превоз, четиридневен престој само во Фиренца во хотел со три ѕвезди агенциски ќе ве чини 279 евра. Доколку патувањето на овој начин ви е скапо, сè уште ја имате можноста сами да си резервирате авионски билети и сместување преку интернет. ■

ЕЛЕКТРИЧНИТЕ ВОЗОВИ ВО ХОЛАНДИЈА ЦЕЛОСНО СЕ НАПОЈУВААТ ОД ВЕТЕРНИЦИ

Додека некои држави со проекти што претходно биле најавени од најразлични причини доцнат со месеци, па дури и со години, се чини дека Холанѓаните немаат таков проблем, барем не со обезбедувањето електрична енергија за своите возови и тоа од еколошки и обновливи извори

Ерата на зелениот транспорт е веќе почната, особено во земјите од западна Европа, Азија, како и во САД. Во Холандија, земјата што успеа една цела година пред планираното сите свои електрични патнички возови да ги напојува со електрична енергија добиена од ветерници, активно се работи на ширењето и на сè поголемата примена на овој тренд. Во 2015 година властите во оваа држава објавија дека плани-

раат до 2018 година возовите целосно да се снабдуваат со обновлива енергија, но место од следната година, сето ова веќе почнало да се спроведува заклучно со први јануари 2017 година. Тоа, пред сè, се должи на тоа што обезбедената енергија се добива од ветерниците во државата, како и од ветерници во Белгија и во Финска, претежно новоизградени, а некои од нив подигнати и пуштени во функција уште пред планираниот рок.

- Од први јануари сите наши возови се движат само на енергија произведена од ветерници - соопштиле од НС - Националната железничка компанија на Холандија.

Возовите во Холандија превезуваат околу 600 илјади патници дневно, а притоа трошат 1,2 милијарда киловати електрична енергија годишно. Ова количество енергија може да се спореди со количеството што го трошат сите домаќинства во еден пого-

лем град како што е Амстердам. Една турбина на ветер може со еден час работа да обезбеди енергија за речиси 200 километри пат.

Со целосното снабдување на електричните возови со енергија обезбедена од еколошки и обновливи извори се очекува уште поголемо намалување на емисијата на јаглероден диоксид од јавниот транспорт.

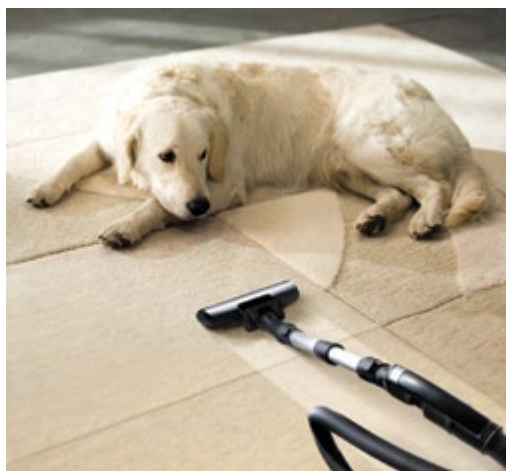
Холандската електрокомпанија „Енеско“ го добила тендерот од НС уште пред две години, а двете страни потпишале 10-годишен договор, кој требало да почне на почетокот на следната година, но поради околностите, почнал да се спроведува од оваа, 2017 година. Според него, „Енеско“ треба делумно да ја снабдува НС со електрична енергија наменета за железничката мрежа исклучително добиена од ветерници.

Холандскиот национален железнички превозник на својата веб-страница информира дека дневно низ целата земја сообраќаат околу 5.500 железнички линии.

Овој успех што е постигнат во Холандија во полето на јавниот транспорт се очекува да ги инспирира и другите држави да се насочат кон слични проекти. Дел од тоа, секако, се и САД каде што голем број стартап-компаниии работата токму во оваа област.

Од друга страна, компаниите во Холандија не застануваат тука и бараат начини преку користење иновативни методи да ја зголемат заштедата на енергија, односно планираат да ја намалят потрошувачката на струја за возовите за 35 проценти до 2020 година што, секако, ќе придонесе за уште поголем ефект на обновливите извори. ■

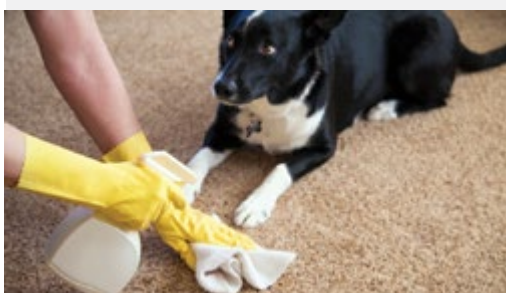

КАКО ДА ГО ОТСТРАНИТЕ МИРИСОТ НА МИЛЕНИЧЕТО ОД ДОМОТ

Чувањето милениче дома, сепак, има некои непријатности, а една од нив е лошата миризма. Кога некој влегува во дом каде што се чува милениче, уште на прагот го чувствува неговиот мирис, колку и да е тоа чисто. Сепак, постои решение како да ја отстраните миризмата.

Ако сакате лесно да го отстраните мирисот на домашното милениче, тогаш купете посебно легло за него. Важно е да изберете легло за миленичиња што може да се пере во машина за перење. Само така ќе можете често да го контролирате мирисот во вашиот дом. Важно е да му ставите до знаење на миленичето да не се чачува на вашите кревети. Така драстично ќе ја намалите акумулацијата на лош мирис во домот. Доколку спие со вас во кревет, задолжително е да се менуваат чаршафите двапати неделно. Ако во вашиот дом имате килими, треба да се чистат темелно двапати неделно со правосмукалка. Доколку, пак, имате дрвени и керамички плочи, тогаш треба да бришете со детергент и со топла вода најмалку еднаш на ден, најдобро двапати. Така најефективно ќе го отстрани акумулираниот лош мирис. ■

ТЕМНИ, БЕСТРАШНИ И НЕПОВРЗАНИ

БОИТЕ ШТО ЌЕ ЈА ОБЕЛЕЖАТ 2017 ГОДИНА

Пред Нова година дизајнерите сериозно си ја сфатија работата и ги загрејаа столовите за со првиот снег да пристигнат и трендовите за 2017 година. Тие ги следат општес-

твено-политичките случувања во светот и им даваат замислена боја. Една американска фирма за производство на бои за оваа година ги предлага овие три трендови во уредувањето на ентериерот.

intrepid

БЕСТРАШНИ

Виртуелното и реалното постојано се преклопуваат и се спојуваат со новите видови комуникација и работење, зашто сме достапни каде и да сме. Додека со нетрпение чекаме да се случат социјални и политички промени, прво се менуваме себеси и повторно ги измислуваме своите идентитети. Новите генерации прават онака како им одговара, својствено на личноста, со голем стремеж за самодоверба. Тука совладливата енергија е насочена кон овој момент, на сегашноста која се прикажува во огнени нијанси на лелеавите и живи бои на кимоното.

noir

ТЕМНИ

Една од нашите највредни сировини е ноќта. Мечтаеме за прибежиште од уличните светилки и сјајните рекламни паноа, бараме простор да го завртиме погледот кон внатре и да ги наполниме своите духовни батерии. Свесната меланхолија почнува нов романтизам обележан со средновековни обрасци, оживеани обичаи и горко-сладка убавина. Холандските мајстори знаеле во што е тајната: темните нијанси создаваат драматична сцена за сите сетили. Оваа палета е богата со нијанси на зрело грозје, нордиски блуз, пркосно неутрална и златножолта.

holistic

ХОЛИСТИЧКИ

Одржлив дизајн и радикална транспарентност се новите стандарди. Како што нашето секојдневие се движи напред така стекнувањето искуства станува сè подобро за купување повеќе работи. „Прави добро“ е новото „изгледа добро“, и тоа во форма на волонтерство, релаксација и еко-патувања. Ние сме во потрага по неосстварлив идеал: луксусот. Патиштата на ова патување се обрабени во леденонеутрални, светлорозови и кафени бои.

НЕПОВРЗАНИ

Глобалната миграција ги рedefинира границите на земјите, националниот идентитет и нашето чувство за соживот. Сите стануваме граѓани на светот, а марките стануваат сè повеќе водени од намената, заедницата е поврзана. Дизајнот се приспособува на различни популации и потреби. Прекумерниот консумеризам полека ја заменува глобалната свест за причините и последиците од потрошувачките одлуки. Глобалната свест е мурал обоен во земјени бои на сенф, океансколина, корална и боја на кал.

unbounded

АНТУРИУМ

Ова декоративно и типично тропско растение потекнува од топлите краевина на Централна Америка. Има темнозелени, тврди, кожести, длабоко зарезани листови и прекрасни восочни, срцести цветови. Цветовите може да бидат бели, црвени или розови. Цвета секоја година, најчесто од февруари до јули. На антуриумот најмногу му годи место на делумно засенчен прозорец бидејќи директните сончеви зраци му штетат. Температурата во просторијата не смее да биде пониска од 15 Целзиусови степени.

Ова не е растение што е едноставно за одгледување. Залевајте го само со мека, млека вода. Потребна му е многу влага, најдобро е да ставите камчиња во подлошката на саксијата, а во неа секогаш да има вода што ќе испарува. Во зима, кога е во просторија што се загрева, и во лето, потребно е да го оросувате секојдневно. Антуриумот се размножува со делење на коренот или, пак, со садење на младите растенија што израснуваат од коренот. Пресадувајте го секоја втора или трета година. ■

..... РЕКРЕАЦИЈА

МОТОРИЗИРАНИ НА СНЕГ

Подготви | **Бојан Момировски**

Во периодот на ниска температура во нашата држава, проследен со големи врнежи од снег, особено на планините, отежнат е сообраќајот до населените места, а многу често се случува и цели села и предели да бидат отсечени од другите делови и да имаат проблем со достава на храна, лекови и друго.

Во овие делови од годината многу често на планинските предели, па и во гра-

довите можат да се забележат голем број моторни санки, кои им помагаат на луѓето, им ги доставуваат потребите намирници. Во овој случај се работи за потреба за користење на моторните санки. Овие санки ги користат специјализирани тимови на полицијата и на армијата, кои во многу случаи на скијачките центри и на планините им помагаат и на настрадани од ладното време, лавини и голем број повредени скијачи и планинари.

Сепак, освен како потреба, голем број луѓе овие моторни санки ги користат и како рекреација и во голем процент и како желба за зголемен адреналин и рекреација.

Моторните санки се скап вид рекреација бидејќи чинат колку еден автомобил. Исто како и кај превозните средства, во зависност од производителот, квалитетот и силата, цената варира од 5.000 евра, па сè до 20.000 евра.

Принципот на користење и на работа е многу специфичен бидејќи е спој од мотоцикл и од автомобил. Предниот управувачки дел е составен од рачки на кои се сместени сите команди што се поврзани со предни скии. Моторните санки најчесто е препорачливо да се користат максимум за двајца. Според изгледот, тие најмногу личат на скутери на вода или на трицикли и на четирицикли.

На задниот дел се наоѓа моторот што ја придвижува задната оска преку систем сличен на гасеница, како кај ратраците и багерите. Ваквиот тип пренос на силата е одличен за користење на лизгави предели, на снег и на мраз, со цел да не дојде до некоја незгода.

Силата на моторот се движи од 800, па сè до 1.500 кубни сантиметри со околу 100 коњски сили, што претставува многу моќна машина.

Во светот овие моторни санки веќе поодамна се користат и во натпревари за екстрем спорт правејќи фигури, а многу често и скокови одлепени од земја и по неколку метри.

Користењето на моторните санки за забава во природата сè повеќе наидува на негодување кај луѓето и рекреативците бидејќи желбата за мир и за чист воздух е нарушена токму од корисниците на овие машини. ■

ФИЛИП ТАЛЕСКИ
МАКЕДОНСКИ РАКОМЕТЕН РЕПРЕЗЕНТАТИВЕЦ
И ИГРАЧ НА РАЈН-НЕКАР ЛЕВЕН

СОВЕТИТЕ НА ЧЕРВАР ЌЕ ГИ КОРИСТАМ НИЗ ЦЕЛАТА КАРИЕРА

Разговараше | Горан Зивчевски
Фофо | Александар Ивановски

Филип Талески наскоро почнува ново поглавје од својата кариера во Германија каде што ќе му се придружи на уште еден македонски репрезентативец, Дејан Манасков. Младиот лев бек беше дел и од нашата ракометна репрезентација на Светското првенство во Франција, кое викендов завршува, а за „Република“ говореше за неговото прво искуство на големите интернационални турнири, како и за очекувањата од неговиот нов тим.

«Минатиот викенд го завршивме нашиот настап на светското првенство во Франција каде што стигнавме до осминафиналето и се пласиравме на 15. место. Какви се импресиите од мундијалот, кој беше твоето прво големо првенство, и колку можеме да бидеме задоволни од пласманот?»

ТАЛЕСКИ: Може да бидеме задоволни од пласманот поради тоа што во таа осминафинална фаза испаднаа големи репрезентации како Германија, која е актуелен европски шампион, но и Данска, а видовме и дека Унгарија, која ја победи Данска, загуби од Норвежаните, кои не елиминираа нас. Тие

имаат еден многу добар систем каде што претежно целата екипа е млада и максимално влегува во секој натпревар, а и лани направи изненадување и ја победи Франција, така што може да бидеме задоволни со пласманот.

За мене ова беше прво искуство на овие големи натпреварувања и ќе ми биде поука дека во наредните натпреварувања ќе треба уште повеќе да се борам во секој натпревар и максимално да ја користам секоја дадена шанса.

«Според тебе, кои се позитивните точки што ги покажавме на ова првенство, а на што ќе треба да се работи повеќе и да се подобри во иднина?»

ТАЛЕСКИ: Ова е прво поголемо натпреварување и во него Македонија отиде со еден променет состав, една комбинација на искуство и на млади играчи од што излезе еден добар спој, но сè уште треба да се работи многу поради тоа што селекторот Червар воведува нов систем на игра, кој бара многу трчање и агресивност во одбраната и треба поголема физичка подготовка. Ние младите играчи во иднина ќе треба да добиваме малку повеќе слобода за да може послободно да играме и да дадеме сè од себе.

«Селекторот Червар, со кој работеше во Металург, за првпат ја водеше нашата репрезентација на еден голем турнир. Колку ти помогна за да стигнеш таму каде што си сега?»

ТАЛЕСКИ: Тој е еден од најдобрите тренери, кој има освоено речиси сè во кариерата, само му недостига медал од европско првенство и мислам дека може мно-

гу да се научи од него, а сето тоа тој знае да го пренесе. Во овие четири години додека работам со него имам научено многу, но морам да нагласам и дека бара премногу од играчите, но тоа е позитивно затоа што така секој играч го дава максимумот на секој натпревар и на секој тренинг. Неговите зборови и совети што ми ги има кажано и што ми ги повторува ќе ми бидат патоказ низ кариерата и ќе ми користат и понатаму.

«Чекор по чекор се одвива и смената на генерации на репрезентацијата, а и на овој мундијал повеќе млади играчи добија шанса за настап. Колку овие големи натпреварувања можат да му помогнат на еден млад играч да се развие, да здобие искуство и да додаде нешто во својата игра?»

ТАЛЕСКИ: Овој период за време на подготовките многу работевме со поискусните играчи, особено со Кире Лазаров, кој многу не советуваше, ни покажуваше кои се маните и тоа што ни го зборувааше мора да го имаме предвид затоа што тој е еден од најдобрите светски бекови и со години е прогласуван за најдобар десен бек. Има многу работи да се научат од него, особено во нападот, и секој совет што ми го дава е добредојден за мене.

«По мундијалот во Франција, летово те очекува уште едно Светско првенство, овој пат со младинската репрезентација во Алжир. Иако има време до јули, кои се очекувањата и желбите од тој турнир?»

ТАЛЕСКИ: Овие квалификации што ги одиграме тука мислевме

дека ќе завршат многу полесно, но не беше така и моравме да се бориме до последна минута. Целта ја оствариме и се квалификувавме на Светското првенство во Алжир, последно за оваа генерација, за мене, за Неловски, Кузмановски и се надевам дека максимално ќе се подготвиме и ќе имаме квалитетни подготовки пред тоа првенство на кое мислам дека треба да го кажеме последниот збор со едно добро големо натпреварување и да забележиме повисок пласман.

Досега оваа генерација има играло на две ЕП и на двете бевме претпоследни, така што верувам дека може многу да направиме во Алжир поради тоа што има потенцијал и знаеме да играме ракомет.

«Најверојатно уште следната недела заминуваш за Германија каде што почнуваш ново поглавје во кариерата со Рајн-Некар Левен. Колкава е возбудата пред да се приклучиш на олку голем клуб и кои се твоите очекувања?»

ТАЛЕСКИ: Веќе е во процедура мојата работна виза и штотом ќе ја добијам, веднаш заминува за Германија каде што ме очекуваат и се надевам дека веќе в понеделник ќе тргнам. Ова е мое прво искуство во странство, клубот има големи амбиции, сакам да освој прво место во Лига на шампиони, но и да го задржи првото место во домашното првенство. Клубот има и големи планови со мене, но планира и целосно да се подмлади.

Се надевам дека ќе се пронајдам таму и дека новата страница што ќе ја отворам во мојот живот ќе биде успешна, пред сè со добри почетни игри во тој клуб. Се надевам дека лесно ќе се снајдам, а потоа и дека ќе бидам еден од тие играчи на кои ќе можат максимално да сметаат.

Моја цел е да играм што повеќе, свесен сум дека нема да добивам голема минутажа на почетокот, но ќе ја чекам својата шанса и максимално ќе ја искористам за по секој натпревар да добивам сè повеќе минути. ■

Тој е еден од бисерите на македонскиот ракомет, кој со само 20 години стана капитен на Металург, а уште овој месец ќе го замени клубот за германскиот шампион Рајн-Некар Левен

ВРЕМЕПЛОВ

- **27 јануари 1945 година**
Црвената армија го ослободи Аушвиц, најголемиот и најстравотен логор во Втората светска војна.
- **28 јануари 1878 година**
Во Њу Хевн, САД е пуштена во употреба првата телефонска централа, по две години откако Александар Грејам Бел го патентираше телефонот.
- **28 јануари 1945 година**
Во Скопје е отворена првата градинка во Македонија, за престој на деца од 4 до 7-годишна возраст, на кои им беа обезбедени храна и воспитување преку денот додека нивните родители беа на работа.
- **28 јануари 1986 година**
Две минути по полетувањето во вселената, американскиот вселенски брод „Челенџер“, експлодира над Кејп Канаверал и во парчиња се урна во водите на Атлантикот. Тоа беше најголемата несреќа што се случила во космичките летови во која загинаа сите седум члена на екипажот.
- **30 јануари 1830 година**
Во Охрид е роден Григор Ставрев Прличев, истакнат писател од времето на романтизмот и значаен претставник на македонската книжевност од XIX век. Овој генијален книжевник според јазичната припадност е тродомен автор: грчки, бугарски и македонски, и ги обединува во себе нивните специфични карактеристики и епохата во која живее и работи, класицизмот и романтизмот, како стилски белези.
- **31 јануари 1945 година**
Со решение број 581 на Президиумот на АСНОМ е основан Македонскиот народен театар. Првата драмска претстава ја прикажа на 3 април истата година. Тоа беше драмската претстава „Платон Кречет“ од советскиот драматург Александар Корнејчук, а во режија на Димитар Костаров.
- **1 февруари 1887 година**
Основан е Холивуд, најголемиот филмски град (предградие на Лос Анџелес) во светот. Првиот филм е снимен во 1911 година.

РЕПУБЛИКА	ПРЕДСТАВНИК НА ВЛАДА БЕЗ ПОРТФЕЛ	АГАТА КРИСТИ	ДЕЛ ОД ЛИЦЕТО	НЕДОСТИГ НА ВОЗДУХ, ЗАДУВ	НАРОДНО МАШКО ИМЕ	МАЈКА НА СОПРУГАТА	МИСЛИТЕЛИ, ТЕОРЕТИЧАРИ	ДОГОВОРЕН ЛУБОВЕН СОСТАНОК	ЕЗЕРО ВО СЕВЕРНА АМЕРИКА
ВЕРСКИ ОБЈЕКТИ									
ГЕОМЕТРИСКО ТЕЛО СО 20 ТРИАГОЛНИЦИ									
НЕУТРОН		ВИД ОПАСЕН ИНСЕКТ (МН.)							
ИСИДОР ПАЈО			ПОСТАПКА ПРИ РАБОТА						ЈУЖНО-АМЕРИКАНСКИ ТАНЦ
СРЕБРЕН КОНЕЦ ЗА ВЕЗ					АРТИСТОТ БОЛДВИН				
ДЕЛ ОД ВАГА				ЈУГ	ПЕЈАЧОТ ХРИСТОВСКИ				
ЕЛИЗАБЕТ ТЕЈЛОР			СЛУЖБЕНО ЛИЦЕ ВО АМБАСАДА	ЈАПОНСКА ДИЗАЈНЕРКА ЗА ЧЕВЛИ		ПОКАЗНА ЗАМЕНКА			
ОБЈЕКТ СО ТРКАЛЕЗНА ФОРМА (МН.)			ТОМЕ АРСОВСКИ			ДЕПАРТАМАН ВО КАМЕРУН			
МАЛ БРАТ							ТОШЕ ПРОЕСКИ	ИТАЛИЈА	УКРАС НА НАРОДНА НОСИЈА (МН.)
„ЕЛЕКТРОНСКА ИНДУСТРИЈА“			АНУК ЕМЕ			ВИД ПОЛНА ПТИЦА	ЗАЧЕСТЕНА ТОПОВСКА СТРЕЛБА		
МЕСТО ВО СРБИЈА БЛИЗУ ДРАГАШ			УДИРАЊЕ			ВИД ВИНО			
МЕРКА ЗА АГОЛ (МН.)					КРАТКО ПАЛТО				ТУРСКА ЖЕНА, АНАМА (МН.)
РАПЕРКАТА ВЕКО					АРНОЛД МЕДСЕН ОЛДМАЕР			АМПЕР	ПОСЕД
ХОРМОН НА СРЕКАТА					ВИД ВИНО (РУЖИЦА)				
ОТО ЦИМЕРМАН			ПРИЛОГ ЗА МЕСТО, ПОНАТАМУ						
А		ПОЛИТИЧАРОТ СИХАНУК	НИКЕЛ						
МЕРКА ЗА ЗЕМЛИШТЕ	СОЕДИНЕНИЈА НА СИЛИЦИЈУМОТ								

РЕШЕНИЕ: МАНАСТИР, ИКОСАЕДРАР, Н СТРЪПЕНИ, ОН, МЕТОД, СРМА, АЛЕК, ТЕЛ, Ј, ОВА, ЕТ, КОНКУЛ, ПОТОНИИ И БРАТЧЕ, ТП, ЕН, АЕ, КОС, ЗЛУП, САКО, РАДИЈАНИ, ЕНА, АМО, А, СЕРОТОНИН, ОЦ, ПОТАМУ, АР, НОРОДОМ, СИПАКИТИ

ДВОГЛЕД

ЗАЕВ НЕ ГО ПРИЗНАВА ТРАМП И ЈА ПОДДРЖА СОРОСОВАТА РЕВОЛУЦИЈА ВО ВАШИНГТОН

Лидерот на македонската опозиција и човек што го враќа животот насекаде каде што ќе стигне, Зоран Заев, не го призна изборот на Доналд Трамп за претседател на САД.

Месијата од Муртино се огласи со изјава веднаш по инаугурацијата на Трамп со која беше устоличен како владетел на Америка.

■ Изборот на Доналд Трамп, кој за нас од СДСМ ќе биде не претседателот Трамп туку граѓанинот Дончо, не го признаваме и нема да учествуваме во никакви разговори со администрацијата на овој човек. Америка гласаше и Америка одбра. 52 милиони луѓе гласаа за Хилари и другите двајца кандидати, во споредба со 45 милиони што гласаа за Трамп. Несомнено е кого Америка избра за претседател - вели Заев.

Тој додава дека, според математичката логика и филозофија на СДСМ, Трамп нема право да биде претседател и треба да го врати мандатот.

■ Јасно е дека 52 милиони Американци решија граѓанинот Дончо да не биде претседател, туку тоа да се тројцата други кандидати. Бројот на гласови тоа го кажува јасно, исто како што во Македонија 600.000 граѓани гласаа за СДСМ, ДУИ, БЕСА, ДПА, СЕЛА, ЛЕВИЦА, ВМРО-НАРОДНА, ДОСТОИНСТВО, ДЕМОКРАТСКИ

СОЈУЗ, ФРОДЕМ и другите партии, во споредба со само 455.000 гласчиња, не се тоа гласови, за ВМРО-ДПМНЕ - додава Заев.

Заев предлага за да не се тискаат тројцата кандидати на една претседателска фотелја, туку функцијата да ја извршува еден од нив.

■ Еве, на пример, тоа може да биде Хилари Клинтон затоа што ние ја поддржавме неа, а ние единствено знаеме што е демократија, правда и слобода - дообјаснува месијата од Муртино.

■ Дополнително, граѓанинот Дончо, вели Заев, полагал заклетва на Стариот завет, а Стариот завет е депласиран и треба Америка како водечка сила да се стреми кон новите трендови.

■ Не смее Старио завет да се користе, може евентуално Новио завет или, пак, на папка со Вистината за Македонија потпишана од мене, како човек одбран и црпнат од Господ да го врати животот во светот. А не таму со застарени методи на Завети лажно да се заколнува Трамп, значи граѓанинот Дончо, што е поточно - шеговито додаде Заев.

■ Токму затоа СДСМ не го признава овој човек за претседател и нема да учествува во работата на конгресот ако некој не викне што е невозможно ама, сепак, ако нè викнат,

нема! Нема да му одеме на честито со поклон, ниту, пак, ќе дозволиме да го менува амбасадор на СД... САД во Македонија. Ако го направиме тоа, граѓанино Трамп ќе излезат спонтано граѓаните на улица и спонтано ќе викаат „нема чадор, нема мир“, исто како што нашите браќа и истомисленици во Вашингтон протестираат и мирно се борат за да се врне демократијата на Капитоло што е во Вашингтон или... акрополо, како и да се викаше... на кубен метар по цела квадрат или.. на круг, како беше - рече уште Заев.

По крајот на изјавата најави дека ако Трамп не си даде оставка ќе штрајкува со гад, односно ќе седи пред влезот на амбасадата, ќе постави слика на Трамп и ќе се гади на неа.

■ Трамп нека не се филма многу, нека седи таму со нелегитимниот Иванов, да не помисли да биде претседател бидејќи СДСМ тоа нема да го дозволи - заврши Заев.

Нашата редакција побара став од Трамп за изјавата на Заев, по што ни беше ветено дека веднаш откако ќе го изгуглаат за да видат кој е па сега тој, ќе решат дали да го бомбардираат Муртино или да прснат од смеене. ■

Кромиди Запад

*** Целта на „Двоглед“ е да се сврти вниманието на одредени појави во општеството. Секоја сличност со вистинските луѓе и институции е случајна.

— ТРИЛЕЧЕ —

СОСТОЈКИ:

За тесто ќе ви треба:

- 6 јајца
- 300 гр шеќер
- 1 ванилин шеќер
- 300 гр брашно
- 1 прашок за печиво

За прелив ќе ви треба:

- 1 л млеко (3,8 проценти масленост)
- 750 мл слатка павлака (за матење)
- 250 мл млеко за кафе (10 проценти масленост)

За карамела ќе ви треба:

- 300 гр шеќер
- 170 мл вода
- 230 мл слатка павлака (за матење)
- 2 лажици путер
- Еден прстофат сол
- Половина лажица екстракт од ванила

СОВЕТ: Доколку најдете готова карамела, може да употребите и таква. Но, ние, сепак, ви препорачуваме да се обидете самите да ја направите затоа што го надополнува рецептот со одличен вкус!

ПОДГОТОВКА:

- Прво одвојте ги белките и од жолчките од јајцата. Белките изматете ги со шеќерот цврсто како шлаг, па додавајте ги жолчките една по една и продолжете со матењето да се соединат смесата. Потоа додајте го брашното заедно со прашокот за печиво и измешајте.
- Премачкајте ја тавата со малку путер, па истурете ја смесата во неа. Печете во загреана рерна на 200 степени првите 10 минути, потоа намалете ја температурата на 180 и печете уште 20 минути.
- Оставете го тестото да се олади за да биде млако.
- Во меѓувреме, измешајте ги сите видови млеко.
- Млакото тесто превртете го на крпа и во тавата истурете половина од измешаното млеко. Во него ставете го тестото како што е превртено и над него прелејте го остатокот од млекото.
- Оставете го околу два часа за да го впије млекото. Потоа исечете го на коцки со пластична алатка, покријте го со фолија и ставете го во фрижидер неколку часа за добро да се разлади.
- За подготовка на карамелата, измешајте ги шеќерот и водата, и ставете ги на средна температура додека да се растопи шеќерот. Повремено протресувајте го садот, или промешајте.
- Потоа, зголемете ја температурата и оставете го да врие додека не добиете светлокафена боја.
- Намалете ја температурата на ниска, па полека додајте ја слатката павлака со постојано мешање. Притоа се создава многу пена, внимавајте да не се изгорите. Мешајте додека не се изедначат состојките и тргнете го садот од оган.
- Додајте ги путерот, солта, ванилата и мешајте додека не се стопи путерот. Оставете го да се излади.
- Сервирајте парче десерт и прелејте го со една црпалка од карамелата. Потоа, уживајте!

**GOOD
NATURE**

МЕДИЦИНСКИ ЧАЕВИ ПРЕМИУМ

Палетата на медицинските чаеви Премиум опфаќа производи, билни мешавини, за подобрување на различните состојби на организмот. Сите производи се изготвени по рецептури кои се внимателно одбрани и за чие дејство постојат податоци во традиционалната медицина, но и во современата фитотерапија.

Широкиот спектар на индикациски подрачја кои се опфатени со медицинските чаеви Премиум овозможува тие да бидат избор за сите кои ќе одлучат да користат чајни мешавини за свое подобро здравје. Чаевите се спакувани на практичен начин, во теглички, што воедно постапката за нивно приготвување ја прави многу едноставна.

Повеќе информации за палетата на медицински чаеви Премиум можете да најдете на:
www.goodnature.mk

**АЛКАЛОИД
СКОПЈЕ**

Здравјејќи пред сè
www.alkaloid.com.mk

#ВИСТИНСКОТЕМНО

WWW.ZLATENDAB.COM.MK